

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

T H E L I G H T S O F H O M E L A N D

Nr. 41 (3056) 2008 OCTOBER - SPALIS 15 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY • www.tevzib.com • Nr. kaina \$1

Dėkingi ir vilčių pilni

Ką tik atšventėm Padėkos dieną, pasidžiaugėm šiais metais jau paskutiniu ilguoju savaitgaliu, nekantriai laukiame kitų švenčių, kurios įvairiai ir dažniausiai maloniai sujūdiną kasdienybę.

SPALVINGI miškai savo grožiu byloja atėjusį rudenį, smarkiai trumpėjančias dienas, per kurias jau gnybiantis vėjas nuaidi liūdesio bei rimties saskambiais. Dingsta juose ir vasaros džiaugsmų bei malonumų silpnėjantys atoliepiai, dažnai pavadinami neužmirštamais išpūdziais. Rodos, viskas dinga, kas buvo gražu ir ilgai laukta. Belieka darbas, mokslas, organizuotos visuomenės įvairūs suėjimai uždarose patalpose. Matosi daugiau žmonių šventovėse, gatvėse, prekyvietėse. Mat sugrįžome į vagą, kuria toliau žengiame per įprastų dienų dirvonus, kad augtų mūsų darbų ir pastangų vaisiai, kad niekais nevirstų su rudens debesimis plaukiantis laikas. Kai viskas šitaip susitraukia į darbų ir užsiėmimų vagą, bepigu jauniems bei įsidarbinusiems, bet už ko turėtų griebtis senimas, pensininkai, kuriems amžinai nėra laiko, o dienos tokios ilgos?.. Kilus tokiam klausimui, nevertėtų aimanuoti ir kažko laukti. Geriau pasidairyti. Štai kad ir Vasaga. Puikus pavyzdys, kaip pensininkų dienos darosi per trumpos, kai reikia kai kada pridurti ir nakties, kad užsiėmimai būtų tęsiami ir puoselėjami. Pagal amžių pritaikyti jie duoda visokeriopos naudos, įprasminančios pilkėjančią kasdienybę. Ko reikia, kad taip atsitiktų – tai tik savanorių organizatorių, kuriems, nėra abejonės, Padėkos dienos proga buvo tarta šiltų žodžių. Tinka dar ir iš toliau atsiliiepti su nuoširdžiu ačiū už vadovavimą gražių saulėlydžių belaukiantiems. Visur kitur ir daugeliui tautiečių įprastoji vaga yra lietuviškasis gyvenimas, laikui skubant vis papildantis platėjančių dienotvarkių tarpus. Kas tik nori ar išgali – nuobodžiauti netenka. O kiekvienas prisidėjimas stiprina bendruomenę.

SAVOJI bendruomenė, už gimtojo krašto ribų gyvenant, lenkia visas kitas organizacines žmonių struktūras, nes tik ji viena tegali sukurti tokią aplinką, kuri tenkintų savimi išlikimo poreikius. Apie tai mąstydami ir bendruomeninį gyvenimą vertindami, turėtume vis nepamiršti šios struktūros kūrėjų, augintojų, atsidėjusių jos darbuotojų savanorių – buvusių ir dabartinių – nepamiršti ir įvairiais būdais dėkingumą reikšti. Tai ypač prisimintina Padėkos dieną švenčiant. Šiųmetinė Padėkos diena Kanadoje buvo apjuosta šio krašto federacinių rinkimų iš vienos pusės ir Lietuvos seimo – iš kitos. Rinkimai, koks bebūtų buvęs prieš juos sujudimas, visuomet reiškia žmonių lūkesčius, net ir tais atvejais, kai išrenkami tie patys atstovai. Jei kai kurie iš jų nuvylė balsuotojus aną kartą, gal jie, dar sykį išrinkti, pasitaisys, pasimokys iš savo padarytų klaidų, gal geriau atliks savo pareigas? Pastangos irgi yra vertos dėkingumo, kuris dažnai pranyksta tarp kritikų, nepasitenkinimų ir vilčių. O blogiausia, kai pagal vieną kitą nepriimtina asmenį, elgesį ar sprendimą vertiname ir visą instituciją bei jos darbus, net reikalingumą. Ir vykdomų apklausų duomenys kartais gali sukelti nuotaiką “už” ar nuotaiką “prieš”. Ar ką tik praėję Lietuvos seimo rinkimai pateisino bent iš dalies dėtas balsuotojų viltis ir pastangas, netrukus pamatysime. O išrinktieji turėtų būti dėkingi tiems, kurie už juos balsavo. Tik dėkingumas neturėtų virsti pataikavimu, koks dažnai kartais su sąžiningu savo pareigų atlikimu. Atstovavimas nėra užgaidų tenkinimas, bet nėra nė valdymas, po rinkimų nebepaisant balsuotojų pageidavimų. Atskirti kas ir kaip – tai svarbiausia privilegija pasiruošus dirbti valdymo struktūrose. ČS

Šiluvos koplyčia (viršuje), kurioje prie altoriaus guli akmuo, ant kurio buvo apsireikšusi Šventoji Mergelė Marija; apačioje – torontiečiai, keliavę į Šiluvos jubiliejų, prie garsiosios skulptūros “Eglė žalčių karalienė”, šalia Gintaro muziejaus Palangoje Ntrs. S. Vaštoko

Įkarštis po “Šaltojo karo”

Politiniai apmąstymai

ALGIMANTAS EIMANTAS

Rusijoje mažai kas pakito po Sovietų Sąjungos žlugimo. Po keleto metų demokratinų bandymų eigos, Sovietija tapo atgaivinta kitu vardu ir įsitvirtino Kremliaus padangėje atidžiau sekdama komunistinio totalitarizmo pėdomis. Dabartinė Rusijos valdžia aktyviai reiškiasi antidemokratiniais išpuoliais ir deklaracijomis. Karo mūšiai Gruzijoje, talka ir apginklavimas (net raketomis) prieštarinčiai Vakarams nusiteikusi Iraną tebeslapstantį atominės ginkluotės ruošą bei planuotę, kariniai manevrai su Venezuela ir jos apginklavimas ne tik prieštarausja demokratinėms ideologijoms, bet graso Vakarų kraštams ir jų saugumui bei laužo visas legalias pasaulines teises.

Subyrėjus Sovietų Sąjungai buvo tikėtasi, kad Rusija ir jos žmonės apčiuops godžiai visus laisvės dėsnius ir jų įgyvendinimą. Manyta, kad naujieji taikos laikai klestės, tar-

pininkavimas dažnės ir tarpvalstybinis bendradarbiavimas tobulės, ypač tarp Rusijos, NATO, Europos sąjungos, Jungtinių Amerikos Valstybių ir Kinijos.

Ekonominis lygis Rusijoje žymiai pakilo, kai vidaus valstybiniais ekonomijos pančiais buvo nusikratyta nustačius civilinės ekonomijos ir finansavimo sampratą. Tatai paragino piliečius ir užsienio investitorius susidomėti ir eksploatuoti žemės turtus su ypatingu dėmesiu biologiniam karui. Staiga Rusijos prekyba užvirė, krašto iždas pralobo. Buvo įsitikinta, jog tokie ryšiai su Vakarais atgaivina, atstato ir praturtina valstybę. Rusija pasijuto daugiau autoritetinga, netgi diktuojanti prekybines sąlygas jos prekių pirkliams.

Šalia ekonominio vystymo, Rusija sėdo deryboms su JAV, Kinija ir Europos šalimis tikėdamasi mažinti įtampą ir plėtoti tarpusavio santykiavimą. Pernelyg, jos gerėjanti

ekonominė būklė suviliojo ir sugundė Rusiją nukreipti savo politinę veiklą ir pažiūras buvusios Sovietų Sąjungos diktatūrine linkme. Netrukus laisvajam pasauliui teko patirti Rusijos karinių pajėgų grėsmę ir dėl to kiėtą politinį bei ekonominį spaudimą.

Gruzijos invazija itin patvirtino Rusijos intencijas ir savanaudišką bei nemoralų pasaulinės teisės vertinimą. Spaudimas Ukrainai pripažinti nepriklausomomis Pietų Osetiją ir Abkaziją peržengė visas teises ir moralines ribas, nes oficialiai jos abi buvo ir tebėra Gruzijos provincijos. Visi vykstantys pasitarimai su Vakarais ir net Kinija buvo sulaikyti. Buvo nutarta, kad okupacijos sąlygos Gruzijoje turi būti išspręstos pagal rezoliuciją, pasirašytą ir Rusijos.

Rusijos spaudimas yra jaučiamas ir Lenkijoje, Čekijoje, net ir Lietuvoje.

Nukelta į 3-čią psl.

Šiame numeryje

Prasmingo pėdsako tąsa – 2 psl.

Dr. Jonui Norkaičiui 80 – 3 psl.

Kas yra pasaulio lietuvių bendruomenė? (Pabaiga) – 4 psl.

Į kieno duris beldėsi dr. C. Šabadas 1919-aisiais – 5,11 psl.

Šiliniai atlaidai Kanados Londono Šiluvoje – 6 psl.

Lietuviško kino vakaras Toronte – 8 psl.

Šiluvos šventė Brazilijoje – 10 psl.

Lietuvos kultūros savaitė Llove – 12 psl.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, ON L5C 1T3 Canada
Tel. 905 275-4672 • FAX 905 275-4364 • E-mail: tevzib@rogers.com
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"

Redakcija: red. Č. Senkevičius, red. R. Sakalaitė-Jonaitienė, techninė red. V. Tumosienė. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Metinė prenumerata:

\$70 - reguliari (paprastu paštu) • \$120 - reg. (1 klasės paštu)

\$90 - garbės (paprastu paštu) • \$140 - garbės (1 klasės paštu)

Oro paštu į užjūrius - \$170, paprastu paštu - \$90 (Kan. dol.)

JAV: \$90 - reguliari, \$110 - garbės • \$150 - 1 klasės paštu

JAV prenumeratoriai atsiskaito JAV doleriais.

"TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI" (THE LIGHTS OF HOMELAND) LITHUANIAN WEEKLY

Publisher: Lithuanian Canadian R.C. Cultural Society "Žiburiai", Inc.
Annual subscriptions: *In Canada* - regular (Publications Mail) - \$70, reg. (Lettermail) - \$120; patron (Publ. Mail) - \$90, patron (Lettermail) - \$140.
Overseas - Airmail - \$170, Surface Mail - \$90 (in CDN funds). *USA* - reg. \$90, patron - \$110, Airmail - \$150. US subscriptions are payable in US funds.

Return undeliverable Canadian addresses to Circulation Dept. at mailing address above. Printed in Canada. ISSN 0040-4063

We acknowledge the financial assistance of the Government of Canada through the Publications Assistance Program (PAP), toward our mailing costs (Agreement No. 40012376. PAP Registration No. 09408, CPM 1001760), and we thank the Lithuanian Canadian Foundation for funding the publication of parish news.

Canada

RELIGINIAME GYVENIME

Afganistano Goros provincijos 7-osios atkūrimo grupės (PAG-7) kariai rugsėjo 9 d. susirinko į stovykloje įsikūrusią koplyčią paminėti Švč. M. Marijos apsišventinimo Šiluvoje 400 m. jubiliejų. Kartu su Lietuvos kariais apsišventinimo jubiliejų minėjo kariai iš Kroatijos, Kanados, Slovakijos. Šios šventės dėka Šiluvos žinia pasklido po pasaulį. Vakare Ramovėje buvo rodomas Daliaus Ramanauskos sukurtas dokumentinis filmas "Kelias į Šiluvą". Lietuvos vadovaujama PAG misija pradėjo veikti 2005 m. birželį. Jos užduotis – padėti Afganistano valdžiai plėsti įtaką provincijoje, užtikrinti saugumą ir sudaryti tinkamas sąlygas provincijai atkurti.

Lietuvos Carito organizacijų "Socialinių seminarų" ciklo antroji tarptautinė konferencija įvyko 2008 rugsėjo 27 d. Vilniaus pedagoginiame universitete. Temą "Socialinė rinkos ekonomika kaip solidarios visuomenės bazė" gvildeno svečiai ir lektoriai iš Vokietijos, Lietuvos dvasininkijos atstovai, įvairių Lietuvos nevyriausybinų organizacijų, vyskupijų Caritas padalinių darbuotojai ir savanoriai, VPU akademinės bendruomenės nariai. Kun. Kęstutis Kėvalas savo pranešime pristatė laisvosios ekonomikos priešistorę, laisvosios rinkos elementus. Jis teigė, kad laisvąją ekonomiką lydi sunkumai dėl *Homo Economicus* – ekonominio žmogaus – kūrimo, ir todėl, kad šiuolaikiniame pasaulyje ekonomika yra visiškai atskirta nuo moralės, kad vyrauja "konsumerizmas", mažėja visuomenės asmeniškumas, klesti korupcija. Dr. Norbertas Bliūmas, ilgametis socialinių reikalų ministeris

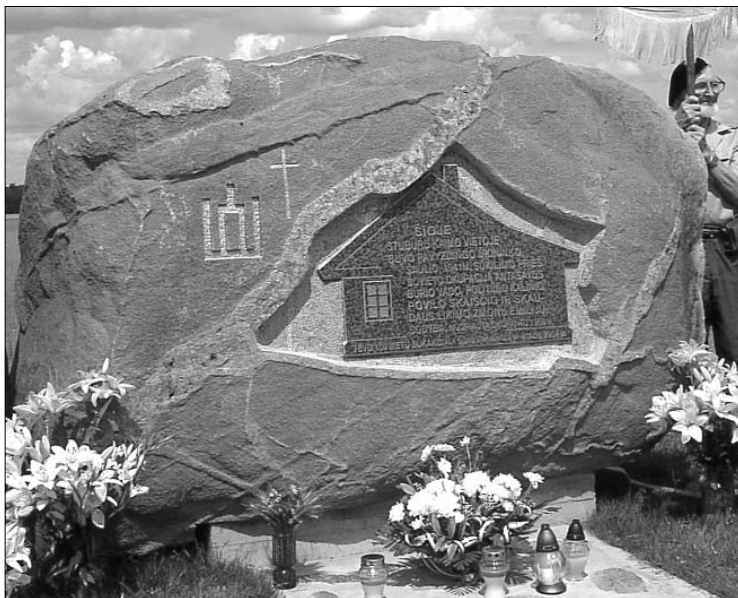
kanclerio Helmuto Kolio vyriausybėje, savo pranešime teigė, kad dar niekada pasaulyje Bažnyčios socialinis mokymas neturėjo tokios galimybės tapti svarbiu, kaip šiuo metu, kai nusiviliama didžiųjų socialinių ideologijų – socializmo ir kapitalizmo – veiksmingumu.

Policijos ir visuomenės šventė įvyko rugsėjo 27 d. Šiauliuose. Susirinko Lietuvos policijos pareigūnai iš visos Lietuvos bei kaimyninių šalių: Latvijos, Estijos, Lenkijos, Gudijos, Vokietijos. Buvo minima policijos Angelų Sargų diena bei Lietuvos policijos įkūrimo 90 m. jubiliejus. Mišias už policijos darbuotojus aukojo ir pamokslą sakė Šiaulių vyskupas, Lietuvos kariuomenės ordinaras Eugenijus Bartulis. Grojo Vidaus reikalų ministerijos reprezentacinis pučiamųjų orkestras. Po Mišių iškilminga policijos eiseną iš katedros žygiavo iki Prisikėlimo aikštės, kur sveikinimo kalbas sakė Lietuvos policijos generalinis komisaras Vizgirdas Telychėnas, Šiaulių apskrities viršininkas Alvydas Šedžius, Šiaulių miesto meras Genadijus Mikšys, Vidaus reikalų ministerijos valstybės sekretorius Evaldas Gustas. Lietuvos policijos pradžia laikoma 1918 m. įkurta milicijos organizacija, kurioje dirbo milicininkai savanoriai. 1924 m. sausio 1 d. milicija buvo oficialiai pervardinta į policiją. 2004 m. Policijos departamento ir Lietuvos Vyskupų konferencijos susitarimu policijoje įsteigta kapeliono pareigybė. Juo iki šiol dirba kunigas Aušvydas Belickas. Šventės pabaigoje Kryžių kalne buvo pašventintas šiai progai pagamintas kryžius.

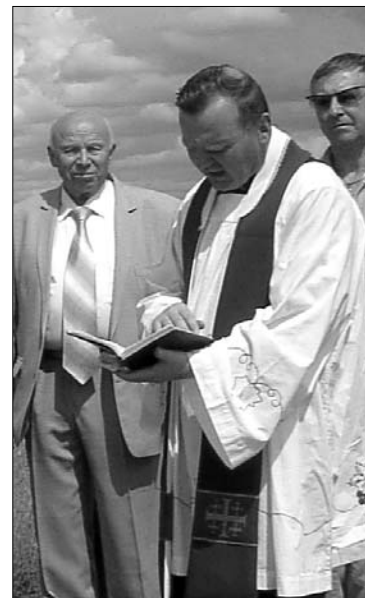
Prasmingo pėdsako tąsa

Prie Skaisčių kapo Antašavos kapinėse, Kupiškio krašte

Paminklą pašventino Antašavos parapijos klebonas Kęstutis Girklys; paminklo dešinėje su vėliava architektas Žybartas Simonaitis

ALGIMANTAS ZOLUBAS

Kupiškio krašto laukų akmuo, Stuburų kaime Povilo Skaisčio sūnų rūpesčiu įgavęs paminklo pavidalą buvusioje Skaisčių sodybos žemėje, grante iškaltais žodžiais byloja: "Šioje Stuburų kaimo vietoje buvo pavyzdingo ūkininko, šaulio, 1941 m. sukilimo prieš sovietų okupaciją Antašavos būrio vado, politinio kalinio Povilo Skaisčio ir skaudaus likimo žmonių Emilijų sodyba, nugriauta okupantų 1969 m. Tėvo 100 metų sukakčiai – sūnūs Rimantas ir Vitalis 2008 m."

Ne visų pėdsakai su žemiškojo gyvenimo baigtimi išnyksta. Priklausomai nuo žmonių gyvensenos, nuo jų valios bei pastangų perduoti palikuonims amžinašias vertybes, pėdsakas tęsiasi į ateitį. Mokslo žmonės tvirtina, kad minimas gyvenimo būdas per eina į genus, išlieka būsimose kartose. Taigi tikėdami, kad mūsų gyvenimas nesibaigia mirtimi, turime daugybę pavyzdžių, kad su mirtimi nesibaigia ir dorybėmis ženklintas žemiškasis gyvenimas; jis tęsiamas per palikuonis.

Kaimyniniame Anykščių rajone gimęs rašytojas Vytautas Alantas (Jakševičius) rašė: *Jei aš po savo kojom nebejausčiau Senolių kūlgrindų senų, – Manęs nebūtų! Jei aš nebegirdėčiau žvangiančių kardų Prie Žalgirio pušyno pakraščiu, – Manęs nebūtų!*

Iš dešinės – Rimantas ir Vitalis Skaisčiai, kalba Rimanto sūnus šaulys, Parlamento gynėjas Audrius

*Jei nebejausčiau šilimos Amžinosios Ugnies
Nuo senovės šventųjų aukurų, –
Manęs nebūtų!
Jei Baltijos dugne nebematyčiau rūmų gintarinių
Ir nebeįplauktų Jūratė šaukiama, –
Manęs nebūtų!
Jei nematyčiau pakelės Nuliūdusio, erškėčiais vainikuoto Dievo, –
Manęs nebūtų!*

Jau amžinybėje Alantas, tačiau per cituotus žodžius jo žemiškasis pėdsakas sparnuotu žodžiu nuskambėjo atidengiant paminklą. Jau amžinybėje Povilas Skaistis ir jo žmonos, o saulėtą liepos 19 dieną jų žemiškąjį pėdsaką paženklino paminklas, iš kalbėtojų lūpų nuskambėjo ne tik jų vardai, bet ir geri darbai.

Į paminklo atidengimą atvyko per šimtą svečių iš Antašavos, Vilniaus, Alytaus, Panevėžio ir net iš Sankt Peterburgo. Renginio dalyviai daly-

vavo šv. Mišiose, aplankė Skaisčių kapus Antašavoje, išgirdo kalbėtojų tartus prasmingus žodžius, ilgai ir šiltai bendravo tarpusavy. Greta išpūdingo paminklinio akmens gausi Skaisčių, Medžių ir Likų giminė išvydo ne tik medžiaginį atminties įamžinimą, bet ir iš kalbėtojų išgirdo apie garbingos Skaisčių šeimos gyvenseną, patirtas negandas, palikuonių ėjimą "takais dorybės", prasmingą visuomeninę veiklą.

Dauguma susirinkusiųjų gerai pažįsta Rimantą Skaistį. Savyje ikūnijęs nepaprastą taurumą, visuomeniškumą, norą ir gebėjimą bendrauti, pagelbėti negandai ištikus, Tėvynės meilę, – nuostabus šis žmogus. Be šių savybių, jo, kaip iškilios asmenybės, nebūtų. Panašus į jį brolis Vitalis. Jų rūpesčiu radosi pakelėje akmeninis istorijos puslapis, neleidžiantis užmaršties šešėliui užgožti praeities, vedančio į ateitį, pėdsako.

Dr. Jonui Norkaičiui 80

ANDRIUS ŠMITAS

Dr. Jonas Norkaitis, žymus Vokietijos lietuvių veikėjas, rugsėjo 26 d. atšventė savo 80-ąjį gimtadienį. Jonas gimė ir augo Kaune. Baigęs pradžios mokyklą ir tris gimnazijos klases, 1940 m. birželio 21 d. kartu su tėvais pasitraukė į Vokietiją, lankė vokiečių gimnazijas Berlyne ir Stolpe. 1942 m. sugrįžo į Lietuvą, tęsė mokslus lietuvių gimnazijoje. 1944 m. vėl su tėvais pasitraukė į Vokietiją, kur 1945 m., palyginus labai jaunas būdamas, Plauenio vokiečių gimnazijoje įsigijo brandos atestatą. Sugebėjimas pamainomis mokantis dviejų kraštų mokyklose vis tiek labai greitai išėti visą gimnazijos kursą liudija apie jo ypatingus gabumus, kuriuos jis parodė ir studijuodamas universitetuose. Iš pradžių studijavo filosofiją, vėliau ekonomiką ir politinius mokslus. Visas studijas baigė moksliniais laipsniais. Studijavo Tuebingene ir Freiburge (Breisgau). Tuebingene įsigijo filosofijos daktaro laipsnį ir vėliau ekonomikos mokslų diplomą, o Strasburge, kur jis studijavo kaip “Free Europe” (Laisvosios Europos) stipendiatas, jis įsigijo politinių mokslų diplomą (Diplome de l’Institut d’Études Politiques, section économique).

Dr. Jonas Norkaitis laisvai kalba 4 kalbomis: lietuvių, vokiečių, anglų ir prancūzų. Jis yra didelis lietuvių, vokiečių ir pasaulinės literatūros bei meno ir muzikos žinovas. Daug skaito, lanko teatrus ir koncertus. Dėl gero koncerto, geros parodos, spektaklio arba gero lietuviško renginio nesibaido ir ilgos kelionės.

Baigęs studijas stažavosi Vokietijos geležies ir plieno centralėje, tada dirbo vienoje plieno koncerno centro būstinėje, o nuo 1965 metų dirbo Roberto Boscho pramonės koncerno centre, rūpinosi atskirų sektorių administracija ir kontrole. 1998 m. išėjo į pensiją.

Dr. Jonas Norkaitis vedė vaikų gydytoją dr. Birutę Paltarokaite. Tol, kol ji dirbo, jie abu gyveno Stuttgarte, o kai ir ji išėjo į pensiją, tai jie abu 2007 m. persikėlė į Bad Mergentheimą, kur nuo 1945 m. iki mirties gyveno Jono tėvai ir buvo pasistatę gražų namą.

Su Jonu įdomu pakalbėti.

Dr. Jonas Norkaitis su žmona Birute

Ntr. A. Šmito

Jis ne tik apsiskaitęs ir išsimokslinęs, bet ir asmeniškai daug išgyvenęs, susitikęs ir bendravęs su Lietuvos istorijai svarbiomis ir žymiomis asmenybėmis. Jo tėvas Jonas Norkaitis buvo Lietuvos respublikos Užsienio reikalų ministerijos ekonomikos departamento direktorius. Šiose pareigose jis bendraudavo su svarbiais žmonėmis, kartais ir sūnui Jonui tekdavo su jais susitikti. Taip, pavyzdžiui, jis prisimena, kaip karo metu Vokietijoje, su tėvu vaikščiodamas Berlyne, sutiko prezidentą Smetoną, kuris ir jam padavė ranką ir pašnekino. Po karo tėvas aktyviai dalyvavo VLIK’o veikloje, ir studentui Jonui teko susitikti ir susipažinti su tuo metu svarbiausiais VLIK’o ir Lietuvos diplomatinės tarnybos veikėjais. Taigi, jis gali papasakoti daug įdomių dalykų.

Jis ir pats įsijungė į aktyvią veiklą. 1943 m. jaunimo rezistencinio leidinio leidėjai *Jaunime, budėk* kviečia jį plauti leidinį gimnazijoje. Nuo 1945 m. jis įsijungia į ateitininkų veiklą Studentų sąjungoje, padeda organizuoti moksleivių ateitininkų žiemos ir vasaros kursus. Veikia ir politinėje plotmėje: kaip vienas iš ateitininkų atstovų dalyvauja “Pax Romana” kongrese Amsterdame 1950 m., o 1969 m. atstovauja lietuviams Tarptautiniame Krikščionių demokratų partijos Jaunimo sąjungos suvažiavime Urugvajuje, po to įvairiose Europos krikščionių demokratų konferencijose.

Dr. Jonas Norkaitis įsijungė į Europos lietuvių fronto bičiulių iniciatyva ruošiamas Europos lietuviškųjų studijų savaites. Skaitė jose daug paskaitų ir ilgus metus buvo

vienas iš šių savaičių moderatorius. Jis taip pat buvo vienas iš Lietuvių Kultūros instituto steigėjų 1981 m., ilgus dešimtmečius veikė Baltų-vokiečių draugijoje ir vadovavo lietuviškam sektoriui. Daugiausia širdies jis paskyrė Vasario 16-osios gimnazijai, kurios likimas jam ypatingai rūpėjo. Nuo 1969 m. atstovauja “Bendram Amerikos lietuvių šalpos fondui” gimnazijos kuratorijoje. Daug metų buvo Kuratorijos kontrolės komisijos ir Pedagoginės komisijos narys, o nuo 1988 m. iki 1992 m. buvo Kuratorijos valdybos pirmininkas.

Lietuvai vėl tapus nepriklausoma, veikla pasikeitė. Sąjūdžio ir pirmaisiais nepriklausomybės metais dr. Jonas Norkaitis padėdavo ten, kur buvo prašomas. Ypatingai daug dirbo vertėju, ypač prof. V. Landsbergiui. Dabar jis rūpinasi, kad jauni lietuviai gydytojai gautų progos stažuotis Vokietijoje. Anksčiau skaitydavo komentarus Laisvės radijuje, o dabar atidžiai seka Lietuvos gyvenimą ir karts nuo karto parašo straipsnius, komentarus arba skaitytojo laiškus įvairiomis temomis. Ypatingai didelį rūpestį jam kelia neteisinga mokesčių sistema Lietuvoje ir liūdnas faktas, kad turtingieji tampa vis turtingesniais, o vargšai vis vargingesniais. Jo nuomone, valstybė turi daugiau rūpintis socialiniu teisingumu. Dažnai jis cituoja savo tėvą, kuris jam sakydavo: padėk vargšui, turtuolis pats gali susitvarkyti.

Reikia palinkėti dr. Jonui Norkaičiui, kad Dievas duotų jam dar ilgų metų, geros sveikatos ir stiprybės, kad galėtų pasidžiaugti pasiektais laimėjimais ir tęsti savo gerus darbus!

Betgi peržvelgus Rusijos elgesį, ji, atrodo, yra iššvaisčiusi visas galimybes taikiam gyvimui. Kaip gi demokratijos, ypač JAV, nesipriešins Rusijos ir Venezuelos kariniams manevrams šalia Amerikos? Argi JAV nesusidorojo su Sovietų Sąjungos ir Kubos praeities duetu? Atmintina, kad Sovietų Sąjungos ir Kubos politinė įtampa praelyje baigėsi taikiai Rusijos raketų kelione iš Havanos atgal į Maskvą. Visa tai atlikta be karinių veiksmų. Tad lauktina iš JAV panašaus ėjimo Rusijos ir Venezuelos draugystei baigti. Rusija turėtų išlipti iš egoizmo. Jai būtina suprasti ir išitikinti, kad tarptautinis bendradarbiavimas bei taiki visuomeninė buitis kuria teigiamą ateitį visam pasauliui.

SAVAITĖ LIETUVOJE

Rinkimų rezultatai

Daugumoje šalies didmiesčių, išskyrus Šiaulius, daugiausia rinkėjų balsų atiteko seimo rinkimus daugiamandatėje apygardoje laimėjusiai Tėvynės sąjungai-Lietuvos krikščionims demokratams (TS-LKD). TS-LKD rinkimus laimėjo visoje aštuoniose Kauno ir devyniose iš dešimties Vilniaus rinkimų apygardose.

Per pirmąjį rinkimų ratą vienmandatėse apygardose seimo nario mandatą užsitikrino tik trys politikai. Susisiekimo ministeris socialdemokratas Algirdas Butkevičius Vilkaviškio rinkimų apygardoje gavo 63.9% balsų. Vilniaus-Šalčininkų apygardoje išrinktas Lietuvos lenkų rinkimų akcijos pirmininkas Valdemaras Tomaševskis surinko 61.33% balsų. Šilalė-Šilutės apygardai socialdemokratą Zigmantą Balčytį parėmė 56.82% rinkėjų. 68-iose apygardose spalio 26 d. vyks pakartotinis balsavimas.

Dar kartą balsuos

Į antrąjį seimo rinkimų ratą daugiausia – 45 – pateko Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų atstovų. Dėl parlamentaro mandatų taip pat dar varžysis 24 socialdemokratai, 16 partijos “tvarka ir teisingumas” kandidatų, 10 Liberalų ir centro sąjungos narių, 9 Liberalų sąjūdžio atstovai, 9 Tautos prisikėlimo partijos nariai, 6 valstiečiai liaudininkai bei 5 koalicijos “Darbo partija+jaunimas” kandidatai. Antrajame seimo rinkimų rate taip pat dalyvaus 4 Lietuvos lenkų rinkimų akcijos atstovai, po vieną jaunaliutuvį, socialliberalą ir “pilietininką”.

Į antrąjį ratą pateko ir 5 save iškėlę kandidatai: J. Stanevičius (Skuodo-Mažeikių apygardoje), S. Giedraitis (Mažeikių), G. Vagnorius (Telšių), V. Valkiūnas (Biržų-Kupiškio) ir Mantas Varaška (Suvalkijos).

Vienmandatėse rinkimų apygardose renkamas 71 seimo narys. Jeigu per pirmąjį ratą kandidatas nesurenka pusės rinkimuose dalyvavusiųjų balsų, rengiamas antrasis balsavimo ratas, į kurį patenka du daugiausia rinkėjų simpatijų surinkę kandidatai.

Išankstiniais duomenimis, į referendumą dėl Ignalinos atominės elektrinės veiklos pratęsimo po 2009 m. atėjo 47.9% galinčių balsuoti piliečių – per mažai, kad referendumas būtų laikomas įvykusi.

Nutraukta byla

Generalinė prokuratūra (GP) rugsėjo 24 d. nutraukė ikiteisminį tyrimą prieš žydų

kilmės sovietų partizaną Yitzhaką Aradą, kurį įtarė galimai dalyvavus civilių asmenų ir Lietuvos laisvės kovotojų žudyme. GP praneša, jog išnaudojus visas ikiteisminio tyrimo galimybes surinktų duomenų nepakanka, kad būtų jo atžvilgiu būtų perduota teismui. Jis buvo įtariamasis dėl II Pasaulinio karo metais nacių okupuotoje Lietuvoje ir pokario metais jam tarnaujant sovietų NK-VD galimai padarytų nusikaltamų veikų, vertintinų kaip nusikaltimai žmoniškumui prieš Lietuvos gyventojus (civilių gyventojų, karo belaisvių žudymas, Lietuvos partizanų žudynės).

Žemas konkurencingumas

Lietuva pagal konkurencingumo rodiklį šiemet nukrito ir tarp 134 pasaulio valstybės užėmė 44 vietą. Pernai Pasaulio ekonomikos forumo skelbtame konkurencingiausių pasaulio valstybių sąrašė Lietuva buvo 38-a iš 131 valstybės, o 2006 m. – 39-a iš 122 valstybių. Pagal institucinius veiksmus – teisinę sistemą, kovą su nusikalstamumu, vyriausybės reguliavimą – Lietuvai šiemet atiteko 55 vieta, infrastruktūrą – 46 vieta, makroekonominį stabilumą – 52 vieta, sveikatos apsaugą ir pradinį mokymą – 52 vieta.

Pagal aukštąjį mokymą Lietuva šiemet yra 26, prekių rinkos efektyvumą – 48, darbo rinkos – 49, finansų rinkos – 56, technologinį pasirengimą – 38, rinkos dydį – 69, verslo lygį – 49, inovacijas – 55. Pagrindinėmis problemomis plėtojant verslą Lietuvoje įvardyta infliacija, biurokratija, suvaržymai darbo rinkoje, korupcija bei mokesčių lygis.

Uždarymo neatidės

Europos komisijos (EK) atstovas energetikos klausimais Ferran Tarradell Espuny Lietuvos radijui spalio 9 d. teigė, kad EK išklausus Lietuvos valdžios nuomonės ir imsis visų jos galimybių ribose esančių priemonių padėti, jei kiltų kokių nenumatytų problemų dėl energijos tiekimo saugumo. Tačiau Ignalinos elektrinės darbo pratęsimo tarp tų priemonių nėra. EK pozicija nesikeičia ir jokie planai apie uždarymo atidėjimą nesvarstomi.

Anot jo, EK darys viską, kad Lietuvos įsipareigojimas uždaryti jėgainę iki 2009 m. gruodžio 31 d. būtų įvykdytas, įskaitant ir galimas sankcijas dėl sutarties sulaužymo.

Atominės jėgainės reikmėms Lietuva per pastaruosius 7 m. jau gavo daugiau kaip 500 mln. eurų, dar daugiau kaip 800 mln. eurų, skirtų elektrinės uždarymo pasekmėms kompensuoti, numatyta skirti iki 2013 m. **RSJ**

Įkarštis po...

Atkelta iš 1-mo psl.

Šios buvusios Sovietų Sąjungos sąjungininkės/respublikos, jaučiasi nesaugiai dėl Rusijos protesto ir grasinimų, surištų su raketinių gynybos užtvarų statymu. Sunku suprasti Rusijos poziciją. Nejaugi dabarties sąlygomis tos palyginus mažos valstybės kelia pavojų Rusijai? O gal Rusija tikisi JAV antpuolio? Toks naivus samprotavimas nerealus, nes Amerikos sunkumai Irake ir Afganistane bei vidaus ekonominė ir finansinė krizė turėtų skatinti vien diplomatinę veiklą šiuo atveju.

Kas yra Pasaulio lietuvių bendruomenė?

Pranešimas, skaitytas PLB suvažiavime Trakuose 2008 m. rugpjūčio mėn. (Pateikiamos ištraukos. Red.)

Tęsinys iš 40 nr.

VAIVA VĖBRAITĖ

Bendruomenė nuo pat jos įsteigimo turėjo du organizacinius principus, kurie ją iš esmės skiria nuo visų kitų organizacijų, tai: visuotinumas, demokratiškumas bei savanoriškumas.

Demokratiškumas tarsi išplaukia iš visuotinumo ir be jo būtų neįmanoma. Lygiai taip pat – savanoriškumas iš demokratiškumo principo.

Visuotinumas – deklaruojamas ar tikras – tai pats ypatingiausias, ambicingiausias ir prasmingiausias LB bruožas. Tai yra visi užsienio lietuviai priklauso LB, pagal jos pačios juridškai registruotus įstatus, o tas “priklausymas”, aišku, gali būti sąmoningas arba ne. Anot Mykolo Krupavičiaus, pirmininkavusiam VLIKui ir pradžioje organizavusiam LB: “Atskira plyta yra nereikšmingas daiktas... tas pats galima pasakyti apie pasaulyje pasisklidusius lietuvius... kol lietuviu su lietuviu neįjungia lietuvių bendruomenės organai, tol tokie lietuviai tėra ta plytų krūva, iš kurios kiekvienas prašalaitis gali naudotis. Tik tada, kai visi bus surikiuoti... į savosios bendruomenės pastatą, iš palaidų lietuviškų plytų krūvos turėsime pasistatę savajai lietuvybei tvirtovę” (PLB keliu).

Ankstesnė patirtis rodė, kad pirma užsienio lietuvių karta, dar šiek tiek antra, laikydavosi savo parapijose, draugijose, partijose, o trečia jau ko ne visiškai nutautėdavo. Visur ir visoms tautoms taip emigracijoje būna. Labai geras palyginimas su skrituliais geometrijoje. Jeigu tam tikrą plotą paskirstysime į didelį skaičių mažų skritulių, tai jų periferija (“circumference”) bus ilga – daug bus nuo kraštelių “nubyrančių”, nutautėjančių. O jei nubrėšime vieną didžiulį skritulį, kuris apima visus, jį apibrėžianti linija bus palyginti daug trumpesnė, periferijos mažai ir nubyrančių daug mažiau.

Ši idėja pasiteisino, laikas ir darbai patvirtino, kad LB visuotinumas sumažino tą periferiją, nubyrėjimą, nutautėjimą. Ten, kur LB buvo stipri, lietuviai jautėsi pajėgūs ir jų vaikai didžiavosi lietuviai esą ir laikėsi kartu. Ypač jaunimas įvertino tai, kad jų tėvai teikė pirmenybę vienai apibendrinančiai idėjai (“lietuvybei”), o ne atskiroms grupėms (kuriai nors ideologinei organizacijai, politinei partijai, geografiškai apibrėžtai parapijai...). Bet tai daryti visuomet nelengva, nes gyventi “po vienu stogu” turint skirtingus įsitikinimus, išsilavinimą, gyvenamąją šalį, buvo sunku prieš 50 metų, o tai daryti da-

PLB atstovai LR seimo ir PLB komisijoje 2008 m. pavasarį. I eilėje antra iš dešinės PLB pirm. Regina Narušienė, II eil. pirma iš dešinės KLB pirm. Joana Kuraitė-Lasienė
Ntr. A. Škiūdaitės

bar dar sunkiau, nes tos skirtybės tarp mūsų – dar didesnės.

Antra vertus, tik šitaip sutelkiama galima jėga – patys žmonių skaičiai, bendra finansinė ir organizacinė galia, pagaliau moralinė jėga, kuri lemia galimybę organizuoti demokratiškus rinkimus į sprendimus priimančias bei savo rinkėjams atstovaujančias LB tarybas, jų valdybas. Kandidatuoti ir laimėti gali kiekvienas; nereikia nei kažkokių ypatingų pinigų, nei politinės partijos, nei išgarsėjusių pusbrolių; šitą kiekvienas iš mūsų gali paliudyti. Reikia tik dirbti “iš noro tai daryti”, nes LB nemoka savo vadovams atlyginių, ir žmonės savanoriai, kurie kandidatuoja į vadovaujančius postus, juos tarsi “uždirba” savo profesine patirtimi ir organizaciniu sumanymu, įrodydami LB rinkėjams savo pasirengimą ir išsipareigojimą laisvalaikį atiduoti LB tikslams. Kaip ir anksčiau dviem tikslams: lietuviybės išlaikymui užsienyje ir Lietuvos valstybės gerovei bei saugumui (vietoje anksčiau siektos ir jau pasiektos Nepriklausomybės).

Todėl laisva Lietuva išskiria PLB savo teisės aktuose (pvz., Ilgalaikėje valstybės santykių su užsienio lietuviais strategijoje), nors PLB – nepriklausoma visuomeninė organizacija, o ne valstybei ar jos valdžiai pavaldi institucija. Neseniai Vyriausybė taip pat pritarė minėtos strategijos koordinavimo ir priežiūros komisijos sudarymui. Į ją įrašyti ir trys PLB skirti atstovai; tuo valstybė pripažįsta PLB išskirtinumą ir galimybę atstovauti lietuviams, gyvenantiems už Tėvynės ribų. Tai irgi dalis tiek LB, tiek šių dienų Lietuvos istorijos, kurią reikia pirmiausia mums patiemti žinoti.

Tie, kurie jau gyvenome užsienyje 1990 m. kovo 11 dieną, puikiai prisimename džiaugsmo ir greit po jo atsiradusias tam tikro sutrikimo nuotaikas. Vienas kitam ir sau patiems kėlėme klausimą: ko-

kia prasmė toliau gyventi lietuviui už Lietuvos ribų? Buvo aiškiai mestas iššūkis: “išsiilgėliai, jei nesumelavote savo didžiulės meilės Tėvynei, tuoj pat grįžkite”. Kai kas taip ir padarė. Tačiau toli gražu ne visi. O daug daugiau, nei sugrįžo į Lietuvą, išvyko iš jos. Taigi bendras skaičius užsienio lietuvių tik padidėjo, ir labai sparčiai. Bet tas įkylusis klausimas išliko vienodai reikšmingas visoms išvykusiųjų “bangoms”: kokia prasmė dabar gyventi lietuviui už Lietuvos ribų?

Pasirodo, meilę ir priklausomumą tautai ir Tėvynei ne taip jau paprasta pamatuoti, ant pirštų nesuskaičiuosi. Žmogaus gyvenamoji vieta toli gražu ne viską apie jo nusistatymus ir vertybes nusako, juolab XXI globalizacijos amžiuje. O priežasčių vienam ar kitam gyvenamojo krašto pasirinkimui turime kiekvienas, ir jos visos yra gerbtinos ir pakankamos, jei esame laisvi žmonės. Tačiau vis tiek norisi atsakyti į klausimą: kokia prasmė dabar gyventi lietuviui už Lietuvos ribų? Jei nesugrįžome į laisvą Lietuvą arba iš jos išvykome, kodėl dabar neįsiliesti ir leisti vaikams visiškai, be jokios išliekančios žymės, įsiliesti į gyvenamojo krašto kultūrą, politinį ir visuomeninį gyvenimą?

Norisi, kad mūsų vaikai būtų ne tik aprūpinti, bet ir geriausia prasme ambicingi bei trokštų to aukščiausio laiptelio, kad jiems būtų aktualu ieškoti grožio ir siekti teisingumo. Kaip jiems padėti? Reikia surasti savo “mes” (bendruomenę) ir tokiu būdu stiprinti galimybes savajai “aš” (asmenybei). Čia ir yra šerdis atsakymo į klausimą: “Kokia prasmė gyventi lietuviui už Lietuvos ribų?”

Dažnai kalbama apie tarpusavyje susijusius pradus: finzinį, socialinį, intelektualinį, dvasinį. Juos realizuoti įmanoma tik esant tarp kitų žmo-

nių. Jaučiamės visaverčiai tik veiksmingose bendruomenėse. Bendruomenė – sąvoka, dar neseniai sieta su amatų gildija, mokykla, Bažnyčia, šiandien siejama ir su interneto tinklais, “blog’ais”, distanciniu mokymu. Kad ir kokių pagrindu bendruomenės formuotųsi, mums visiems visada reikia turėti ne tik savo “aš”, bet ir savo “mes”.

Kas tai – “mes”? Esame tie, kuo įsivardijame, tuo, kas mus buria vaikystėje, kas mums suteikia prasmingų “ženklų” sistemą; sava kalba, praeitis, šeimyninė aplinka, kultūra, kur jau seniai iškilo Pasaulio lietuvių centras. Žmonės sako, kad “pasaulio lietuvių centras” juk tikrai nėra Lemonte. Matyt, daug kas apie tai yra pagalvoję.

Internete “Pasaulio Lietuvos” sąvokos iš viso nėra. Naršydama radau tik vieną šios sąvokos vartojimo pavyzdį – režisieriaus Lino Augulio kino filmas apie 2003-ųjų metų Dainų šventę pavadintas: “Mes – Pasaulio Lietuva”. Taip ir atsakome į klausimą: kas yra Pasaulio Lietuva? Tai – mes. Tai visi, gyvenantys už valstybės ribų, bendroje kultūrinėje ir visuomeninėje erdvėje. Bet kur susitikę atpažįstame vienas kitą kaip saviškai iš vieno kaimo, nes esame tam tikros esaties, pasaulio Lietuvos, ne geografinės, o virtualios vietovės, vaikai. Plečiame, auginame pačią Lietuvą, net nesvarbu, ar ji (ar jos valdžia, jos dabartiniai galingieji) tai šiandien supranta.

Viltys ateičiai

Be abejo, tų vilčių daugiau nei mūsų čia, ir jos itin skirtingos: mes visi čia atvykome vedami įdomių ir įvairių lūkesčių. Bet šis tas tikriausiai yra ir bendro. Kalbame apie viltis LB ateičiai. Norėtusi, kad Lietuvių bendruomenė, kaip pridera jos prigimčiai, laiktųsi tiek visuose kraštuose, tiek kaip pasaulinis darinys, vieningų esminių, pama-

minių principų: visuotinumo, demokratiškumo ir savanoriškumo. Tai labai svarbu, nes kitaip negalima laikyti, jog LB atstovauja užsienio lietuviams, kurie ir sudaro virtualiąją pasaulio Lietuvą. O tai pasiekti itin sunku. Tokios būtų mano viltys ir svajonės. Todėl reikia:

- plačiai šviesti Lietuvos ir užsienio lietuvius, kad visi žinotų, kas yra LB, ir kad ji yra visur, kur tik yra lietuvių;
- įtikinti daugelį, jog sąmoninga narystė (bei tautinio solidarumo įnašo mokėjimas) LB kiekvienam tikrai vertinga, kadangi LB vykdo konkrečius, prasmingus darbus, ideologines organizacijas, fondus... išsipareigoja organizuoti ir finansuoja masinius kultūrinius renginius;

- papildyti kandidatujančių į LB vadovus sąrašus naujais žmonėmis, kurie moka išklausyti ir yra pasirengę išklausyti į aplinkinių balsą, ir kitų motyvaciją – aktyvi tarnystė bendruomenei;

- padidinti LB rinkimuose balsuojančių skaičių, kad geriau atitiktų užsienyje gyvenančių lietuvių skaičius;

- atnaujinti veiklą, išklausius į naujų LB balsuotojų pageidavimus ir rūpesčius;

- stiprinti LB galią ir gebėjimą vystyti dialogą su Lietuvos ir kitų valstybių vyriausybėmis dėl LB tikslų: lietuviybės išlaikymo ir Lietuvos gerovės bei saugumo stiprinimo;

- ugdyti suvokimą, kad LB įmanoma plėtoti tik pasiklojus visuotinumu, demokratiškumu ir savanoriškumu visuose darbuose. LB niekur negali būti kurios nors vienos grupelės dariniu, juolab negali tapti finansiškai nuo kieno nors priklausoma;

- užtikrinti LB sprendimų savarankiškumą, kad niekuomet LB nebūtų priklausoma nuo Lietuvos ar bet kokios valstybės politinės valdžios.

Ar tai, ką čia parašiau, naivu? Tam tikru atžvilgiu juk nieko nėra amžino, o LB jau įžengė į antrą pusšimtį metų. Keičiasi laikai, keičiasi ir žmonės. Tačiau LB gali gyvuoti dar labai ilgai, tol, kol jo pamatiniai principai mums aiškūs, tol, kol ji mums ir mūsų vaikams sugeba sudaryti reikalingą “mes”, tol kol ji mums patinka, jos renginiai suteikia malonumo ir infrastruktūra teikia sąlygas plėtoti švietimo, kultūros ir visuomeninę veiklą. Tol, kol mes jaučiamės vieni kitiems reikalingi. Tol, kol Lietuva jaučia mūsų alsavimą šalia, ir mes – jos. Tol, kol H. Radausko eilėraštyje išsauta strėlė purto nuo obels žiedus, o mes taškomės pasaulyje, tiek taškomės obels baltuose žieduose, tiek jūros baltose putose. Toks išeivių gyvenimas. (Pabaiga) **Bernardinai.lt**

I kieno duris beldėsi dr. C. Šabadas 1919-aisiais?

(Pastabėlė dėl jo pristatymo XX a. Lietuvos žydų enciklopediniame žinyne)

GENOVAITĖ GUSTAITĖ

Įspūdingu “Musmirės” vardu pasivadavusi leidykla pernai (2007-aisiais) išleido V. Liauškos sudarytą XX a. Lietuvos žydų enciklopedinį žinyną, kuris jau susilaukė kelių recenzijų ir veikiausiai susilauks dar. Čia neketinama vertinti viso didžiulio darbo, tenorima atkreipti dėmesį į garsiojo vilniečio, gydytojo humanisto visuomenės veikėjo dr. C. Šabado pristatymą – taip pat ne jį visą, o eilutes, skirtas Vilniaus žydų bendruomenės vadovavimui. Leidinyje sakoma “(...) 1919-1920 vadovauja Vilniaus žydų bendruomenei, renkamas į miesto tarybą 1919-1927 (...)”. Taip, bet ar pajus skaitytojas iš jų vadovavimo kainą, bendruomenės socialinę bei politinę padėtį? (Pakeitus datas, vietas tą pačią pareigybę lengvai galima įrašyti ne vienam kitam). Pasigendi istoriškumo, laiko spalvų.

C. Šabado veiklos – tiek vadovavimo, tiek dalyvavimo taryboje – metai beveik visiškai sutampa su mūsų pirmojo Vilniaus vyskupo Jurgio Matulaičio valdymo metais (1918-1925), kuriuos vertindamas, laiškuose apaštaliniam vizitatoriui (būsimajam popiežiui Pijui XI) Achilei Ratti parašė: “laikai yra pikti liūdni ir kruvini”. Būtent kruvini. Didelis ano meto lietuvių visuomenės veikėjas (švietimo ministeris, Laikinojo Vilniaus lietuvių komiteto pirmininkas) Mykolas Biržiška dieno-raštinėje Vilniaus golgotoje paminė, kad 1919 m. per kelias balandžio dienas (19-23), be jokio teismo “jie, (lenkų legionieriai, baltalenkiai, vadovaujami pulkininko V. Pražmovskio-Belinos) išžudė penkiasdešimt keturis žydus”, tarp jų – rašytoją A. Vaiterį (1878-1919.IV.21). Iš Vilniaus

golgotos taip pat matyti, kad ne tik žudė, bet plėšė krautuves, grobė pinigus. (M. Biržiškos teigimu, pagrobtų pinigų suma siekė šešis milijonus rusų rb.).

Per tokį kariuomenės siautėjimą ieškoti pagalbos, užtarimo dr. C. Šabadas kartu su rabinu J. Rubinšteinu ir ėjo pas vyskupą J. Matulaitį. Prisimindamas pirmą apsilankymą balandžio 23 d. (po dviejų dienų nuo A. Vaiterio nužudymo), vyskupas savo Užrašuose parašė: Atėjusieji pasakoję (pradžioje mėgino lenkiškai, paskui – kadangi sekėsi sunkiai, tai, šeimininko padrašinti – rusiškai), jog suminta galybė žydų, daugelis sumušti, kankinti (...)”. Prašė gelbėti bent du: poetą Leo Jofę ir rašytoją Samuelį Čarny (Nigerį). Atsakyme vienas žodis – prižadėjau. Iš tolesnių eilučių matyti, kiek pastangų įdėta pažadui įvykdyti! Į stotį, kur suimtieji laikyti, tuoj (!) pasiuntė kun. J. Kuklą, – savo bičiulį, būsimąjį Kaišiadorių vyskupą, po jo – kun. J. Vaitkevičių, savo kapelioną, kad “ir ten (stotyje) juos užtartų”, abu suimtuosius paleisti savo vardu (!) paprašė Rydz-Smiglo adjutanto, karininko K. Svitalskio, kuris atėjo pas jį tartis dėl generolo priėmimo. Apsilankęs generolas apie prašymą jau žinojo ir tvirtino, jog “abu esą paleisti, pristatyti į namus”.

Tačiau balandžio 26 d. (po trijų dienų nuo pirmo apsilankymo) ateina tie patys svečiai – dr. C. Šabadas, rabinas J. Rubinšteinas – ir su tuo pačiu prašymu. Paaiškėja, jog suimtieji ne tik nepaleisti, bet išvežti į Lydą. (Ką tuomet reiškė generolo žodis?). Maždaug dviem savaitėm prabėgus (gegužės 9 d.), įrašas, parodantis dalykų padėtį: lenkų kariuomenė į žydų tautą žiūri kaip į savo priešininkus, todėl “ma-

no įsikišimas esą būtų kaip ir įsikišimas į lenkų kariuomenės reikalaus (...), būtų palaikyta tai kišimusi į kariuomenės dalykus”. Grėsmę vyskupui patvirtina taip pat minėti laiškai apaštaliniam vizitatoriui, kuriuose teigiama: “Kad aš pats dar nesu išvytas ar įmestas į kalėjimą, tai tik Dievo malonė”. Juose ir apie vyskupiją: “Pavedu save ir savo nelaimingą vyskupiją, taip baisiai nuniokotą, skęstančią varguose, maloningoms Jūsų Ekscelencijos maldoms”.

Vis dėlto net tokiais aplinkybėmis (!) laikėsi pažado, žydams darė, ką galėjo, ir tie du liko gyvi. Daug vėliau S. Čarny knygoje Vilne prisiminė 1919-uosius, kuomet jie su poetu L. Jofe “buvo suimti ir vos nesusaudyti”. Ar bereikia aiškinti, kas prašė, kieno prašė ir kas dėjo visas pastangas (ne be pavojaus sau), kad to lemtingo “vos” būtų išvengta?

Savo nelaimingoje, baisiai nuniokotoje vyskupijoje (kur per nepilnus dvejus metus pasikeitė septynios valdžios), žydus gelbėjo, padėjo jiems ir kitaip. Užtenka palyginti du Užrašų įrašus: 1919 m. balandžio 24-osios ir tų pačių metų gegužės 9-osios iš pirmojo matyti, kaip ir kam baltalenkiai rengėsi išdalinti maistą, paimtą iš pasitraukusių bolševikų: “(...) žydai visiškai nieko neprivalo gauti, taip pat (...), kad ir jokiems pirmiejiems netektų nieko”. O iš antrojo, kad “(...) pradėjo amerikiečių siunčiamus miltus dalinti; jų gauna ir žydai”. Taigi, gauna ir žydai... Vyskupo nuostatą – padėti kiekvienam vargstančiam, nepaisant jo tautybės ir įsitikinimų – kartu valdomos vyskupijos ekonominę suirutę, badmetį patvirtina kiek anksčiau 1919.II.16 rašytas pirmas ganytojiškas laiškas.

Nukelta į 11-tą psl.

KANADOS ĮVYKIAI

Meno sritis nesvarbi?

Šiemetinius rinkimus lydėjo neįprastas aktyvumas. Kanados menininkai ir su jais susiję verslo atstovai kaip niekada buvo įsijungę į politinę veiklą. Jų nepasitenkinimą sukėlė ne tik ketinimas 45 mln. dol. sumažinti kultūros ir meno programas, bet ir ministerio pirmininko pareiškimas, kad meno sritis nėra svarbi eiliniam paprastam kanadiečiui. Rašytojai ir žurnalistai į tai atsakė politine satyra laikraščiuose, spektakliuose, internete. Aktoriai, dramaturgai subūrė politinį teatrą “Wrecking ball”. Jie savo pasirodymuose kritikavo konservatorių antikultūros politiką. Savanoriai aktyvistai įsteigė “Kultūros skyrių”. Jo centras – Toronte, skyriai – Montrealyje ir Vinipege. Kartu su aktoriais dalyvaudami įvairiuose renginiuose, šio visuomeninio sambūrio aktyvistai skatina palaikyti švarios aplinkos ir moralios ekonomikos šalininkus politikoje.

Liberalų partijos priešininkai savaip išreiškė savo nepasitenkinimą. Jie gadino liberalų rėmėjų automobilius, teplojo užrašais “L” namų sienas. Paprastai pasirinko tuos, kurių kieme buvo liberalų rinkiminių plakatų. Buvo užregistruota daugiau kaip 30 vandalizmo atvejų Toronte Parkdale-High Park, Willowdale, St. Paul rinkimnėse apylinkėse, Guelph mieste. Šitaip išreikštomis politinėmis pažiūromis domėjosi policija.

Kanados ekonomika jaučia finansinės krizės JAV padarinius, tačiau kol kas padėtis patenkinama. Federacinės vyriausybės finansų ministeris J. Flaherty primena, kad pavojaus nuosmukio išvengti padeda ankstesnė sumani konservatorių vyriausybės finansinė politika. Prieš pora metų sumažinti mokesčiai, biudžetas papildytas didesne nei planuota suma, mažinama valstybės skola, įstatymais reguliuojama finansinių įstaigų veikla. Šiuo finansinių sutrikimų metu Kanados bankas prie anksčiau skirtų 8 bln. dol. rinkai skatinti, dar pasiūlė 12 bln. papildomą sumą paskoloms. Jau nuo lapkričio 5 d. ši suma bus apyvartoje.

Susidomėjimo sulaukė rinkimų išvakarėse pasirodę du leidiniai. Buvusio federacinio užsienio reikalų ministro M. Bernier buvusi draugė Julie Couillard išleido atsiminimus *My Story* apie trumpą ir skandalingai pasibaigusią abiejų draugystę. M. Bernier buvo priverstas atsistatydinti, kai paskelbė apie neatsakingai palik-

tus svarbius dokumentus jos namuose. Knyga dar plačiau aprašo šio daug įtarimų sukėlusio ryšio istoriją ir jo skandalingą baigtį. M. Bernier buvo konservatorių kandidatas Beauce (Kvebekas) rinkiminėje apylinkėje. Kvebeko laikraštis sugebėjo išspausdinti buvusio liberalų vyriausybės finansų ministro, vėliau ministerio pirmininko P. Martin atsiminimų ištraukas. Knygoje *Hell or High Water* daug vietos skiriama P. Martin santykiams su tuometiniu liberalų vyriausybės vadovu J. Chretien. Autoriaus tvirtinimu, jie nebuvo geri nuo pat pirmos pažinties dienos. P. Martin kaltina buvusį liberalų vadovą dėl dabartinių liberalų nesėkmių ir sunkumų. P. Martin nuomone, J. Chretien sprendimas dėl partijų finansavimo, jo delsimas greičiau užbaigti rėmimo bylą ir kiti tik asmeniniais tikslais pagrįsti sprendimai pakenkė liberalų partijai ir atvedė į valdžią S. Harper konservatorius.

Būsimasis Aliaskos naftotiekis turi duoti pelno ir Pirmosios tautos gyventojams. Kalgario mieste esanti verslovė *TransCanada* laimėjo konkursą naftotiekiui iš North Slope iki Albertos, o iš ten – linijos bus tiesiamos į JAV. Būsimojo naftotiekio ilgis – 2760 km. Jo statybai skiriama 26 bln. dol. Su indėnų bendruomenėmis, per kurių teritorijas bus tiesiamas naftotiekis, 2009 m. bus deramasi apie būsimo pelno dalybas. *TransCanada* pareiškė, kad ji nesiruošianti spręsti valstybinių ginčų dėl teritorijų priklausomybės, tik norinti aptarti būsimo pelno galimybes. Naftotiekio statyba, sutvarkius visą dokumentaciją, turėtų prasidėti 2016 metais, o dar po poros metų vamzdžiais tekės nafta.

Sūnus palaidūnas sugrąžintas namo, taip Kanados spauda įvertino D. Radler sugrąžinimą į Kanados kalėjimą. Jis kartu su Conrad Black, *Hollinger International* vadovu, buvo apkaltintas sukčiavimu. D. Radler, liudijęs valstybinio kaltintojo naudai, buvo nuteistas 29 mėnesiams laisvės atėmimu ir 250,000 dol. bauda. Jis, praleidęs nustatytą laiką JAV kalėjime, dabar paties pageidavimu perkeltas į Kanados kalėjimą. D. Radler nusikaltimo bendrininkas Conrad Black yra nuteistas 6,5 metų laisvės atėmimu ir šiuo metu atlieka skirtąją bausmę, vis dar bandydamas įrodyti savo nekalumą. **SK**

Je norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

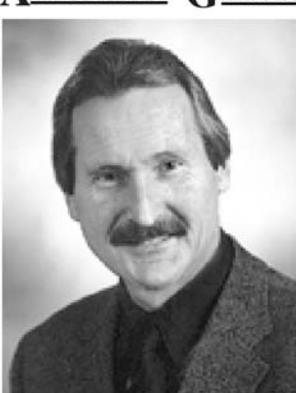
Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2

Tel. (416) 762-8255 Fax. (416) 762-8853

ANTANAS GENYS

“Jūsų nekilnojamo turto aptarnavimas nuo 1981”

PIRKIMAS ir PARDAVIMAS PATIKIMOSE RANKOSE!

Dėl nuosavybės įvertinimo skambinkite

(416) 236-6000

Sutton Group-Assurance Realty Inc.

MŪSŲ TĖVYNĖJE

KULTŪROS SOSTINĖ

Kitų metų Europos kultūros sostine tapsiantis Vilnius ir savo vardo 1000-metį minėianti Lietuva Naujuosius metus pasitiks išpūdingais muzikos, šokio, garso ir šviesos renginiais. Viešoji įstaiga “Vilnius - Europos kultūros sostinė 2009” praneša, kad gruodžio 31 d. prie Vilniaus koncertų ir sporto rūmų bus rodomas miuziklas “@hofmann_Spragtukas”, rašytojo Hoffmano pasakos ir baletų “Spragtukas” interpretacija. Miuziklas bus tiesiogiai rodomas Katedros aikštėje sumontuotuose didžiuliuose ekranuose. Apie vidurnaktį, pasibaigus miuziklui, prasidės specialus garso ir šviesos spektaklis, kurį vainikuos sinchronizuotai iššausiantys aukštuminiai (apie 300 m) Lietuvos tautinių spalvų fejerverkai. Iš viso 2009 m. numatoma surengti beveik 900 programos “Vilnius - Europos kultūros sostinė 2009” renginių. Iš viso “Vilnius - Europos kultūros sostinė” renginiams per 2008-2009 m. skirta 105 mln. litų. Naujųjų metų šventė kainuos 3.5 mln. litų.

DVIAUKŠTIS TRAUKINYS

“Lietuvos geležinkeliai” praneša, kad pirmąjį Lietuvos istorijoje dviaukštį elektrinį traukinį, atlikus jo bandymus, numatoma paleisti maršrutu Vilnius-Kaunas-Vilnius šių metų gruodžio mėnesį. Naujus modernius traukinius pagamins ir už 62.15 mln. litų Lietuvai pardavė Čekijos firmos “Škoda” padalinys “ČKD Vagonka”. Pirmas dviaukštis traukinys jau pasiekė Vilniaus geležinkelio stotį ir buvo oficialiai pristatytas. Jame iš viso įrengta 318 sėdimų vietų, o spūsties metu vietos bus dar 328 stovintiems keleiviams. Dviaukščiai traukiniai galės važiuoti 160 km per valandą greičiu. Kelionė tarp Vilniaus ir Kauno turėtų trukti mažiau kaip vieną valandą. Visiškam maršruto Vilnius-Kaunas aptarnavimui reikėtų keturių dviaukščių elektrinių traukinių.

IŠAUGUSIOS KAINOS

BNS žiniomis, pieno, sviesto, miltų, bulvių, pieiško šokolado bei aliejaus mažmeninės kainos Vilniuje per metus išaugo gerokai mažiau nei Rygoje ir Taline. Tuo tarpu Vilniuje labiausiai tarp Baltijos šalių sostinių pabrango jautienos nugarinė, balta duona skrudinimui, geltonoji paprika, šviešus alus, svogūnai. Litras aliejaus Rygoje per metus (rugšėjo pradžioje, palyginti su

2007 m. rugsėjui) pabrango 79.6%, Taline – 45.4%, Vilniuje – 9.5%, aukščiausios rūšies kvietinių miltų kilogramas – atitinkamai 58%, 33.3% bei 28%, kilogramas bulvių – 14.1%, 58.7%, 2.8%, praneša Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras. Pakelis sviesto rugsėjo pradžioje Rygoje kainavo 48.5%, Taline – 24%, Vilniuje – 5.4 % daugiau, o litras pieno – atitinkamai 36.7%, 29.8% bei 9.5% daugiau negu rugsėjo mėnesį pernai.

DAŽNIAU MINIMA

Lietuva tarptautinėje žiniasklaidoje sulaukia didesnio dėmesio nei kaimyninės Baltijos šalys, ir ji dažniau minima teigiamame kontekste. Naujausias valstybių žinomumo tyrimas “East West Global Index 200”, pagal kurį vertinama 200 šalių, kaip dažnai ir kokiam kontekste jos yra minimos tarptautinės žiniasklaidos. Lietuva šiame sąraše užima 68 vietą, stipriai lenkdama Latviją (139 vieta) bei Estiją (137). Šis rodiklis yra vienintelis valstybių žinomumą žiniasklaidoje vertinantis tyrimas. Tyrimo rezultatas rodo, kad Lietuva tampa įdomesnė užsienio žiniasklaidai, o ir turi daugiau žinių, kuriomis galima sudominti įtakingiausius pasaulio leidinius. Kasdien žodžio “Lietuva” įvairiose paieškos sistemose ieško apie 14,000 interneto naudotojų. Lietuva taip pat neseniai atidarė Lietuvos interneto vartus www.lietuva.lt, kuriuose jau lankosi ir ieško informacijos asmenys iš 90 šalių.

PAVOJUS GATVĖSE

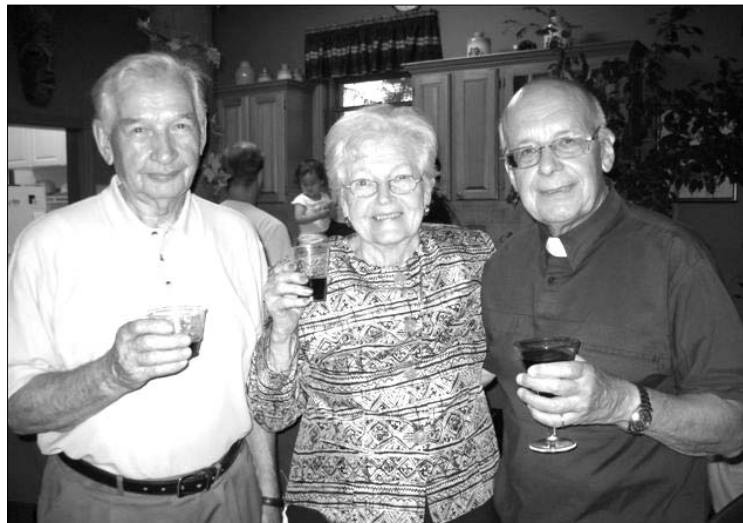
Pagal pavojingumą Vilniaus gatves tarp Europos sąjungos (ES) sostinių “lenkia” tik Slovėnijos sostinė Liubliana, rodo naujausias Europos transporto saugos tarybos (ETSC) tyrimas. Saugiausios tarp Europos sostinių – Berlyno gatvės ir Paryžiaus bulvarai. Visose Europos sostinėse žūčių gatvėse vidurkis pernai sumažėjo nuo 1.881 iki 1.56 100,000 gyventojų. Maltos sostinės Valetos gatvėse nebuvo nė vieno žuvusiojo nuo 2001 m. Pasak ETSC atstovės spaudai, tyrimo rezultatai “teikia didelių vilčių”, o pavojus žūti sostinių gatvėse yra perpus mažesnis negu likusioje šalių dalyje. Tačiau ypatingas pavojus gresia dviratininkams ir pėstiesiems, kurie sudaro apie 50% aukų gatvėse. 2001-2007 m. sumažėjo žūčių Lisabonos, Oslo, Stokholmo ir Paryžiaus gatvėse, tačiau padaugėjo Vilniuje, Bukarešte ir Liublianoje. **RSJ**

Šilininiai atlydai Kanados Londono Šiluvoje

EDMUNDAS PETRAUSKAS

Nei lietus, nei audros, nei vėjai negeba sustabdyti išibėgėjusios naujosios Šiluvos Marijos lietuvių katalikų bendrijos tarybos energijos ir entuziazmo. Šikart suruošiant Šilininis atlydus rugpjūčio 14-tos sekmadienį, po gerai pasisekusios gegužinės vidurvasarį, nors gedint savos 2006-ais uždarytos jaukios šventovės pastato su sale. Nors labai pasigendame savos ir lietuviškos šventovės bei puikios salės su virtuve, tenka tenkintis gražia, kur kas per didele “Mary Immaculate” šventove, kurioje įprastu trečios valandos popietės laiku prasidėjo Šiluvos atlydų šv. Mišių auka su prel. Jonu Staškevičium, jo jautriu šilininis pamokslu, patarnaujant dailiems altoriaus jaunuliams G. Naujokaičiui ir S. Grigėnui. Šv. Rašto skaitinius atliko I. Naujokaitytė-Paranševičienė ir O. Navickienė.

Kaip visad pamaldoms, bet su priedinėmis giesmėmis Šiluvos Mergelės Marijos garbei giedojo likusioji dalis “Pašvaistės” choro, palydima vargonais dr. D. Andrulionytės-Armstrong. Be jų, be giesmininkų ir vargonais grojančios, girdėtume kur kas mažiau lietuviškų giesmių. Auką ir gėles, pagerbiant Dievo Motiną Šiluvoje, nešė sesutės T. ir A. Naruševičiūtės. Po Mišių, apie 4.30 v.p.p. buriantis net dvigubai gausesniai skaičiai dalyvių Petro Laisvio Sergaučio sodyboje, įsitikinta jog gamta su uragano “Ike” atvykstančiomis rūsčiomis atliekomis nėra atlydi. “Pavėlavęs” lietus, nespėjęs apsilankyti ligi pat gegužinės pabaigos birželio 22, šį kartą jau kerštingai atvyko visai dienai šeštadienį, palaimingai prasigiedrinant tik sekmadienio rytą atlydų Mišioms. Bet tik palaimos Mišioms, nes po jų buvom “lai-

KLB Londono apylinkės pirm. S. Keras, O. Švilpienė ir prel. J. Staškevičius

Virtuvėje darbuojasi. Iš k. A. Janveaux, R. Dragunevičiūtė ir T. Naruševičiūtė

minami” lietui apšlakstant.

Neatlydiems “Ike’s” lašams krintant, arti 80 asmenų rado prieglobstį Petro Laisvio Sergaučio dvaro namo keturiuose kambariuose. Sugužėjus sveteliams dvigubai gausiau nei šventovėje, prel. Jonui Staškevičiui būtų buvę pravartu turėti megafoną, kad visi girdėtų maldą pradedant atlydų vaišes. Visame name kvepėjo virtuvė, kur sparčiausiai sukantis tik dviem virėjom Rūtai Dragunevičiūtei ir Aušrai Janveau, padedant Teresei Naruševičiūtei, dalyviai puotavo gausiu, (120 vien “balandėlių”),

įvairiu, skaniu maistu ir savo pasirūpintais gėrimais. Na, ir turint savo tarpe tokį akordeonistą muzikantą kaip prelatą Joną, net ir bebalsiai nori dainuoti! Na, ir dainuota! Gaila, nebuvo šokta. Nei suktinio, nei polkos. Dėkojam Šiluvos Marijai ir Jos darbuotojams – vadovams už puikios atlydus Londone! Puikios, puikios Šilinės! Vėlumoje, sutemus, skirstytasi “lyg savus mielus, šiltus namus paliekant”, kaukiant ir blaškantis dar uragano “Ike” užbaigos vėjams, nors jau kiek apstojus lietui. (Ntrs. A. Valaškevičienės)

Medelis “Ventos” mokykloje

Tinklalapyje www.lietuviams.com š.m. rugsėjo 23 d. paskelbta žinia, kad Lietuvos ambasada Kanadoje, prisijungdama prie pasaulinio medelių sodinimo vėjau “Global Tree Planting Day” ir Europos sąjungos ambasadorių Otavoje tradicijos, rugsėjo 22 d. padovanojo ir pasodino medelį “Ventos” pradinėje mokykloje, Kanados sostinės priemiestyje. Carp miestelyje esančią “Ventos” mokyklą, kurią lanko apie 100 vaikų, įsteigė Lietuvoje gimusi ir aukštąjį išsilavinimą įgijusi vaikų pedagogė dr. Agota Sidlauskaitė.

Kalbėdama susirinkusiems vaikams, mokyklos dėstytojams ir apylinkės spaudos atstovams, Lietuvos ambasado-

rė Gintė Damušytė pranešė, kad Lietuvoje ir 120-yje kitų šalių daugiau nei 1000 mokyklų įsijungė į šį vėją. Šiemet per rudens lygiadienį sodinama 300,000 medelių Europoje, Azijoje, Okeanijoje, Afrikoje ir JAV. Šio projekto tikslas yra atkreipti kiekvieno pasaulio piliečio – ar jis gyvena Lietuvoje, Kanadoje, ar kitoje šalyje – dėmesį į aplinkosaugos problemas.

“Lietuvos ambasados dovana “Ventos” mokyklai – si-dabrinė eglė, yra skirta ne tik geriems Lietuvos-Kanados santykiams prisiminti, bet ir mūsų šalių bendram siekiui užtikrinti švaresnį, žalesnį ir saugesnį pasaulį. Be to, mus jungia ir šios mokyklos Kanadoje steigėja, kuri yra kilusi iš

Lietuvos”, – sakė ambasadorė G. Damušytė. Ambasadorė G. Damušytė, dr. A. Sidlauskaitė ir “Ventos” mokinys simboliškai pasodino eglutę, o mokyklos vaikai sudainavo specialią šiam įvykiui sukurta dainą. Renginio moksleiviams buvo išdalintos Lietuvos ambasados ir Europos komisijos delegacijos Kanadoje skirtos dovanėlės, kartu ir leidiniai apie Lietuvą, su kuriais vaikai bus supažindinti mokykloje. **Inf.**

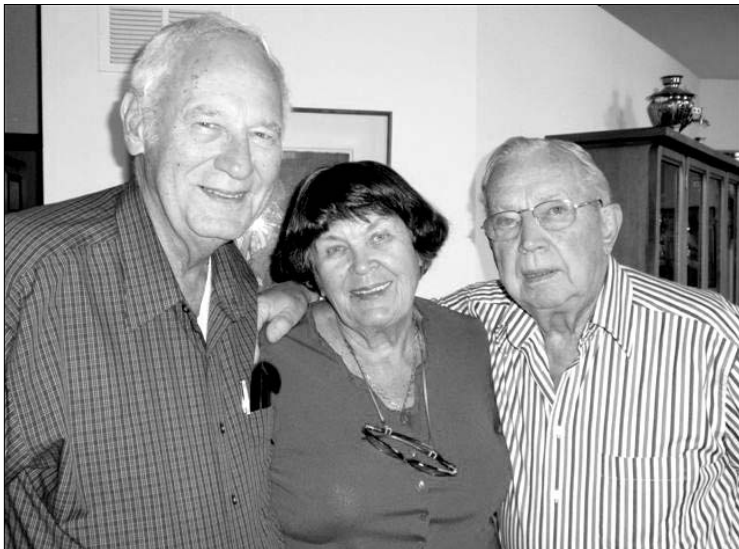
SP
PRINTING
NET
STUVE

Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
Priimaname kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
413 ROYAL YORK RD., TORONTO ON
(prie Evans)
Savininkas Jurgis Kuliešius

Dr. K. Bobelis Čikagoje

Rugsėjo mėnesio pradžioje apie savaitę Čikagoje ir jos apylinkėse praleidę, dr. K. Bobelis ir jo žmona Dalia apgailestavo, kad čia nepavyko sutikti daug pažįstamų ir bendradarbių. „Daugumą jų jau radome Šv. Kazimiero ar Lietuvių tautinėse kapinėse, o jų pavardės yra iškaltos paminkluose, ir jie patys ten yra radę amžiną poilsį“, – teigė dr. Kazys Bobelis, buvęs ALTos (Amerikos lietuvių tarybos) ir VLIKo (Vyriausiosiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto) pirmininkas. 1990-aisiais grįžęs gyventi į Lietuvą, 1992 m. buvo išrinktas į LR seimą, į kurį perrinktas 4 kartus. K. Bobelis prieš 2 metus iš seimo pasitraukė, nors jo kadencija dar būtų tęsusi iki š.m. spalio mėn. 12 d.

Neseniai Lietuvoje išleistoje stambioje 575 psl. knygoje *Daktaro Kazio Bobelio politinė biografija*, pirmojoje jos dalyje *Tarnystė Lietuvos laisvės bylai*, autorius dr. Jonas Aničas apie K. Bobelį taip rašo: „Jūs imate į rankas knygą apie savitą asmenybę – žinomą medicinos daktarą ir profesionalų politiką Kazį Bobelį. Eskulapo ir politiko derinys nėra retas reiškinys lietuvių visuomenės istorijoje: Jonas Basanavičius (1851-1927), Antanas Vileišis (1856-1919), Vincas Kudirka (1858-1899), Jonas Šliūpas (1861-1944), Kazys Grinius (1866-1950). Šią plejadą būtų galima tęsti. Visą gyvenimą būdami ištikimi Hipokrato priesaikai, jie pasišventė kovai už Lietuvos laisvės idealus“. Dr. Kaziui Bobeliui politinė veikla tapo antruoju pašaukimu. Derin-

Dr. Kazys Bobelis (dešinėje) su žmona Dalia savo viešnagės Čikagoje metu pas Teodorą Rudaitį Ntr. E. Šulaičio

damas šį šaukimą su mediko profesija ir vadovaudamas žymiausioms lietuvių politinėms organizacijoms, dr. K. Bobelis įnešė reikšmingą indėlį į kovą dėl Lietuvos išvadavimo iš svetimųjų okupacijos...

Nors „Vagos“ leidykla neskuba išseivijai atsiųsti pirmosios dalies egzempliorių ir čia jų negalima įsigyti, jau beveik paruošta antroji knyga. „Ji turbūt pasirodys prieš Naujuosius metus“, – sakė dr. K. Bobelis. Antroje knygoje atsispindės dr. K. Bobelio veikla tėvynėje, darbas LR seime, kur ketverius metus jis buvo Seimo užsienio reikalų komiteto pirmininkas, o 1997 m. kandidatavo į Lietuvos respublikos prezidentui. Vienu metu pagal populiarumą buvo 2-3 politiku visoje Lietuvoje.

„Čikagoje paskutinį kartą buvau 1994-aisiais, kai čia vyko ALTos konferencija. Tuomet jau porą metų dirbau LR seime ir buvau žinomas Lie-

tuvos politikas“, – sakė dr. K. Bobelis, kuris kartu su savo žmona Dalia, garsiąjį Vileišių šeimos atžalą, į Čikagą atvyko iš St. Peterburgo miesto Floridoje, kur jie yra įsikūrę. Šiame mieste jie gyveno ir prieš išvykdami 1990-aisiais į Lietuvą. Dirbdamas seime, į šią vietovę dr. K. Bobelis sugrįždavo tik atostogų. Kai pasitraukė iš LR seimo nario pareigų, jis ir vėl čia leidžia savo gyvenimo dienas, nors dar aplanko Lietuvą. E. Šulaitis

Airija

Airijoje, kaip rašoma Kork miesto dienraštyje *The Corkman*, policijoje pirmoji pradėjo dirbti lietuvė Laura Griškevičiūtė. Šis darbas jai nėra naujovė. Ji, gyvendama Lietuvoje, apie 5-rius metus tarnavo Lietuvos policijoje. Dvejus metus truksiančią praktiką ji atliko Fermoy mieste, prieš tai baigusi atitinkamus kursus. Kalbėdama apie Lietuvos ir Airijos policiją, pastebėjo kad Lietuvos policininkai yra labiau apsiginklavę nei Airijos policininkai. Airijoje ir darbo krūvis yra mažesnis. Lietuvės policininkės darbu yra patenkintos jos viršininkas. „Laura pristato besikeičiantį naują policijos veidą, atspindintį daugiakultūrę Airiją“, – dienraščiui sakė inspektorius Tony O’Sullivan. JA

"Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
Jis mums duoda"

**Lougheed Funeral
Home**

Žmonės, kurie atjaučia kitus

Sudbury

Ontario

LIETUVIAI PASAULYJE

JAV

St. Peterburgo, FL, li-tuanistinė mokykla „Saulutė“ mokslo metus pradėjo iškilme, į kurią susirinko mokiniai, mokytojai ir tėvai. Šiais metais mokyklą lankys įvairaus amžiaus 20 mokinių. Mokyklos vedėja Edita Navickienė pasveikino susirinkusius ir pristatė dvi naujas mokytojas Soterą Maksvytienę ir Rasą Kay. Taip pat toliau mokytojaus praeitų metų mokytojos Ramutė Krikščikienė ir Vida Meiluvienė. Pastaroji savo žodyje pasidžiaugė, kad „Saulutės“ mokykla gyvuoja ir ragino dar labiau rūpintis jos ateitimi ir apskritai lietuviška veikla. Į mokyklos atidarymą atvyko ir Lietuvos garbės konsulas vakarinei Floridai Algimantas Karnavičius. Jis visus pasveikino ir papasakojo apie savo mokyklą – ji ir jaunesnį jo brolių mama mokė lietuvių kalbos prie stalo virtuvėje. Susirinkusieji džiaugėsi šitokios mokyklos rezultatais – konsulas puikiai kalba lietuviškai. Jis pažadėjo mokyklą remti. Po to visi pasivaišino pyragaičiais ir kava. Taipgi „Saulutės“ mokykla susilaukė ir rėmėjų. Po 50 dol. auokojo: Elena Krausauskienė, Loreta Borkauskienė, Jadvyga Giedraitienė.

Fort Myers, FL, LB apylinkės susirinkimas įvyko rugsėjo 6 d. Jame išrinkta nauja valdyba, buvusiai atsi-statydinus. Susirinkime dalyvavo ir Floridos LB apygardos valdybos pirm. Kęstutis Miklas bei apygardos valdybos įgaliota revizijos komisijos pirm. Jūratė Miklienė. Susirinkimui pirmininkavo JAV LB tarybos narė Zita Siderienė. Kalbėjo LB apygardos pirm. K. Miklas, perskaitytas revizijos komisijos pranešimas, aptarta tolesnė LB apylinkės veikla. Išrinkta nauja valdyba pasiskirstė pareigomis: pirm. Zita Siderienė, vicepirmininkai – bendriems reikalams Voldemaras Gedvilas, kultūros reikalams Irma Gulbinaitė, socialiniams – Diana Striogienė, ūkiniams – Birutė Izdonavičienė, jaunimo – Gitana Galvanauskaitė, kompiuterių – Antanas Levonas, buhalterė Aušra Edson; revizijos komisija – pirm. Aušra Daukšienė, narės Zina Bartkevičienė ir Jolanta Rimkevičienė.

Japonija

Tokijo galerijoje „Strangers“ vyksta šiuolaikinio Europos meno parodos. Šioje galerijoje buvo atidaryta ir jaunosios kartos menininkės Agnės Jonkutės paroda. Tai pirmoji tokia iš viso lietuviškos menininkės darbų paroda, truksianti šešias savaites. Nuo rugsėjo 20 d. šioje parodoje rodomos fotomeninin-

ko Vido Biveinio nuotraukos. A. Jonkutės parodą sudaro du ciklai – 2005 m. tapybos didelio formato drobės ir specialiai šiai parodai 2008 metais mišria technika sukurtas ciklas „Šviesa“. Parodą lankę japonų menotyrininkai lietuviškos menininkės kūryboje įžvelgė sąsąskas su japonų estetika. Menininkės darbų spalvingumas, kaip rašoma Lietuvos žiniasklaidoje, ir beveik neižiūrimi tepuko brūkšniai turi sąryšį su kai kuria japonų tapyba.

Gudija

Rimdžiūnų lietuvių vidurinė mokykla per patikrinimą įvertinta gerai. Į pirmą klasę buvo laukiama 5 mokinių, o į vaikų darželį – 14 mažųjų. Nėra paramos nei iš Lietuvos, nei iš Gudijos valdžios. Darželiui trūksta būtiniausių reikmenų, trūksta net šilto vandens. Buvo prašoma pagalbos iš Tautinių mažumų ir išseivijos departamento prie Lietuvos vyriausybės. Nesulaukta atsakymo. Bandyta darželį sujungti su mokykla. Nepavyko. Taipgi kyla neramumų ir dėl Rimdžiūnų lietuvių vidurinės mokyklos. Šią mokyklą baigę moksleiviai studijuoja aukštosiose Lietuvos mokyklose. Dėl griežto vizų režimo ir mokesčio už mokslą studijavimo Lietuvoje sąlygos sunkėja. Tėvai, kaip rašoma *Lietuvių godose*, klausia: „Ką mums toliau daryt? Visa širdimi esame lietuviai, bet kaip gyventi? Į kokią ateitį vaikų žvilgsnius nukreipti?“

Ukraina

Krymo lietuvių bendruomenė praeitą pavasarį surengė „Lietuvos kultūros savaitę Kryme“. Ši savaitė iškilmingai buvo atidaryta Simferopolio dailės muziejuje. Iškilnėse dalyvavo Krymo autonominės respublikos valdžios atstovai, Lietuvos garbės konsulas, Krymo M.K. Čiurlionio lietuvių kultūros draugijos nariai, diplomatai bei meno atstovai. Per savaitę veikė dailės parodos, buvo rodomi lietuviški filmai, atliekami istoriniai romansai, vargonų muzika. Taipgi buvo rodomos M.K. Čiurlionio bei M. Dobužinskio darbų reprodukcijos, Ukrainos lietuvių bendruomenės paveikslų kolekcija. Simferopolio kino teatre buvo rodomi lietuvių filmai: *Gražuolė*, *Riešutų duona*, *Maža išpažintis*, *Jausmai*. Rusų dramos teatre skambėjo rusiški bei lietuviški romansai, atliekami Ljubov Narazenko. Livadijos vargonų salėje vargonavo Jurgita Kazekevičiūtė, pasižymėjusi vargonininkė Lietuvoje, atlikusi klasiškų ir lietuvių kompozitorių kūrinius. JA

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje,
įsikūręs nuosaviuose namuose -

TALKA

LIETUVIŲ KREDITO
KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125 Fax. 905 544-7126

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais - nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais - nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais - nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais - nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 59 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
kasd.pal.čekių sąsk. iki ..0.75%
santaupas1.00%
kasd. pal. taupymo s1sk. .0.75%
INDĖLIAI:
90 dienų indėlius2.00%
180 dienų indėlius2.25%
1 m. term. indėlius2.85%
2 m. term. indėlius3.35%
3 m. term. indėlius3.80%
4 m. term. indėlius4.00%
5 m. term. indėlius4.10%
**RRSP ir RRIF
(Variable)1.00%**
1 m. ind.2.85%
2 m. ind.3.35%
3 m. ind.3.80%
4 m. ind.4.00%
5 m. ind.4.10%

PASKOLAS
Asmeninės nuo6.15%
nekiln. turto 1 m.6.15%

•Nemokami čekių sąskaitų
apmokėjimai

•Narių santaupos
apdraustos TALKOS
atsargos kapitalu
3 mln. dol. ir Kanados
valdžios iki \$100,000.00
sumos draudimu

Sekite kasdienę informaciją apie nuošimčius TALKOJE
MASTER CARD KREDITO KORTELĖ - INTERAC KORTELĖ
TINKLAPIS: www.talka.ca

Lietuviško kino vakaras Toronte

Trys pasakojimai apie praėjusį, praeinantį ir esamą laiką

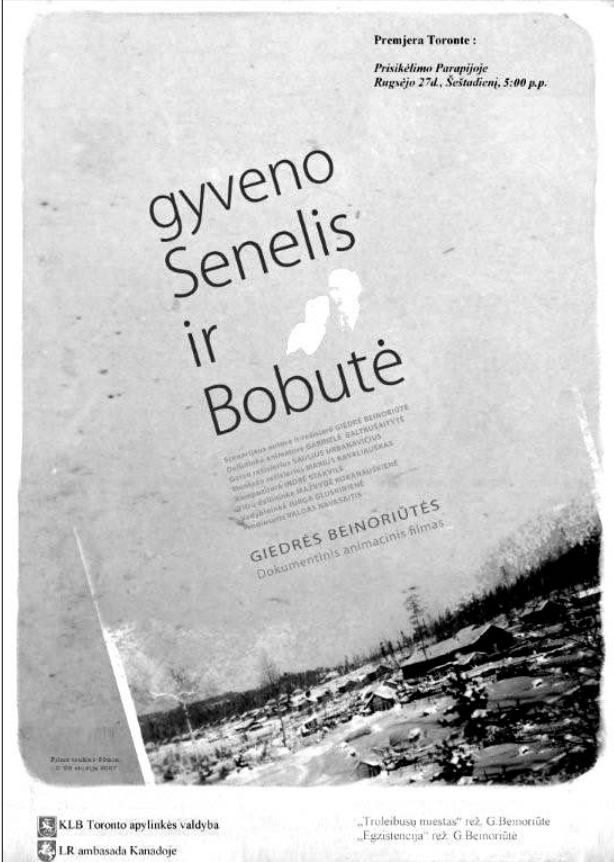
S. KATKAUSKAITĖ

Kanadoje dėmesio kinui netrūksta. Rugsėjo pirmoje pusėje vyko tarptautinis kino festivalis, pagal savo dydį ir svarbumą dar vadinamas ”Šiaurės Kanų” festivaliu. O rugsėjo pabaigoje Montrealyje jau antrą kartą sukvietė *Eurofest*, festivalis, skirtas Rytų Europos valstybių kūrybai. *Eurofest* programoje buvo ir Lietuvos jaunos režisierės Giedrės Beinoriūtės pavardė. Jos dokumentiniam filmui *Gyveno senelis ir bobutė* buvo paskirta II vieta. Lietuvos ambasados Kanadoje pastangomis su festivalio viešnia iš Lietuvos ir jos darbais turėjo progos susipažinti Otavos ir Toronto lietuvių visuomenė.

Festivalio tvarkaraštis labai neilgam leido režisierei užsukti į Otavą, kur Kanados kino institutas kartu su Lietuvos ambasada surengė jos filmų peržiūrą. Tik viena diena ir naktis liko Torontui, kur viešnia galėjo pati pristatyti savo darbus tautiečiams. Susitikimas vyko Toronto Prisikėlimo parapijos salėje. Jame dalyvavo Lietuvos ambasados Kanadoje darbuotojas Tomas Margaitis.

Lietuviškoji dokumentika jau turi pasaulinio kino istorijoje ypatingą kertę ir vertę. Lietuvos kino režisierių V. Žalakevičiaus, A. Žebriūno, P. Abukevičiaus ir kt. kūriniai ekranui patraukia savo jautriu žiūrėjimu į eilinį žmogų, jo pasaulį, mokėjimą atrasti ir parodyti žmogaus dvasios universalumą. Jų darbams būdinga lyriškų vaizdų atranka, poetiškas montažas, nedaugiažodiškumas, kada net tyla pasako daugiau nei ištisas kalbėjimas. Savitu stiliumi ne tik Lietuvos, bet ir pasauliniame ekrane prabilo vėlesnės kartos režisierių A. Puipos, J. Lapinskaitės, K. ir D. Matuzevičių, A. Matelio, Šarūno Barto filmų veikėjai. Savo darbais žiūrovų ir kritikų, įvairių festivalių vertintojų dėmesį patraukia Giedrė Beinoriūtė.

Giedrė Beinoriūtė, Vilniaus muzikos akademijos režisūros specialybės auklėtinė, priklauso jauniausiai ir tikrai kūrybingai kino kūrėjų kartai. Jos darbų sąrašas 7 vaidybiniai ir dokumentiniai kino filmai, poezijos spektaklis *Meilė iš paskutinio žvilgsnio*, kartu su akt. G. Storpirščiu išleista poezijos knygutė. Kartu su kitais bendradarbiais yra įsteigusi studiją “Monoklis”. Netrukus žiūrovai sulauks dar vieno Giedrės meninio vaidybinio filmo *Balkonas*.

Jaunos Lietuvos kino režisierės Giedrės Beinoriūtės kino filmo “Gyveno senelis ir bobutė” plakatas. Šis filmas Montrelio “Eurofest 2008” kino festivalyje dokumentinių filmų grupėje laimėjo 2 vietą. Su filmuotu pasakojimu apie savo senelių – Sibiro tremtinių likimą buvo supažindinti Otavos ir Toronto žiūrovai, o rugsėjo mėn. pabaigoje buvo rodomas Geterborge (Svedija) didžiausioje Skandinavijos knygų mugėje

Šie trys Toronto žiūrovams parodyti kūriniai paliudijo, kad režisierė (dažniausiai ir scenarijaus autorė), tęsia žmogaus likimo istorijos lūžiuose apmąstymus, nebijo bandymų, naujovių, tradicines kino išraiškos priemones drąsiai ir išradingai jungia su moderniomis techninėmis galimybėmis.

Pirmajame dokumentiniame kino filme *Troleibusų miestas* (2001) autorė pasirinko tik vieną ir gana siaurą socialinio gyvenimo sritį, atrodytų, nebaili svarbią. Kas nežino tuometinės iš socializmo

G. Beinoriūtė su KLB Toronto apylinkės pirm. D. Garbaliauskiene Ntr. K. Poškaus

paveldėtos tikrovės, žiūrėdami filmą, gal daugiau pastebėjo tik išorinį vaizdą ir buitinius konfliktus, kilusius tarp visuomenės ir savo pareigą atliekančių žmonių. Filmo turinys nesudėtingas. Miesto troleibusuose pagal senus įpročius gausu “zuikių” (taip vadinami žmonės, mėgstantys važinėti be bilietų). Kontrolierių pareiga gaudyti juos ir bausti. “Zuikių” susidūrimai su kontrolės tarnyba – triukšmingi, skaudūs, neretai juokingi. Čia, Kanadoje, tik traukiniuose pastebime kontrolierius, ir labai retai – keleivio ir pareigūno ginčus. Lietuvoje tai toks dažnas reiškiny, kuris savotiškai pateisinamas: mus valdžia apgaudinėja, mes apgaudinėjame valdžią. Bet dabar, kai valdžia mūsiškė, kai už viską mes mokame patys, ką apgauname dabar? Ar įprotis stipresnis už baimę būti pagautam, ar tai gilesnė problema? Atidžiau išklausius kartais labai audringus, rėksmingus dialogus, šitas smulkus buitinis ginčas atskleidžia daugiau nei paprastus viešosios tvarkos pažeidimus. Tai tarsi mažas giluminis visuomenės pjūvis dviejų sistemų – praėjusios, atgyvenusios ir naujos, dar tik besikuriančios – sandūroje. Filmuotos tikrovės centre – žmogus norėjęs ir siekęs permainų, bet kartais palaužtas jų nelauktų rezultatų, kartais nenorintis pasikeisti, kartais tiesiog užmaršus (kam nepasitaiko) – beveik visi jie pareigūnų vertinami vienodai. O kontrolieriai – valdžios įkūnijimas, jie čia pat, nes tie tikrieji – nepasiekiami. Štai jiems ir tenka išklaustyti viską... Patys kontrolieriai verti atskiros aptarimo. Jau pakankamai kultūringi, bandantys profesionaliai priversti pažeidėjus paklusti tvarkai. Jeigu ne tie kadrai: drebantis pagyvenusio žmogaus delnas, kuriame smulkmeniškai skaičiuojami baudos centai ir jų neužtekus primenama, kad jis visiems laikams lieka skolingas. Vėlgi ... ištirpsta visi principai, kada pažeidėjos – jaunos merginos. Tada dingsta visa pareigybinio oficialumo kaukė, lieka tik žavių mergaičių sudominti vyrai... Gal tik viena kontrolierė šiek tiek suvokia ir bando įvardinti keleivių priešiško ir agresyvumo priežastis – bejėgišką, kartais rėksmingą žmonių pyktį ne tiek dėl baudos, kiek dėl gyvenimo nuovargio, nusivylimo ir nesėkmių, netikrumo... Kaip pati kino režisierė, atsakinėdama į žiūrovų klausimus, paaiškino: tai filmas, sukurtas apie praeinantį laiką.

Visiškai skirtingas antrasis vaidybinis filmas *Egzistencija*. Jo veikėjai – dvi komiškos senutės ir du

jauni žmonės: vienos jau ruošiasi gyvenimo pabaiagai, o kiti įsivaizduoja amžinai gyvensiantys atsitiktinės meilės svaigulyje. Filmo kūrėjai tarsi per padidinamąjį stiklą stebėdami juos, nemoralizuodami, bet su linksma ironija parodo netikėtus likimo posūkius. Tai spalvingas pasakojimas apie gyvenimą čia ir šiuo momentu, kai mirtis ir gyvenimas, dorybė ir nedorybė, liūdesys ir džiaugsmas, sėkmė ir nesėkmė gyvena greta lyg neatskiriami draugai ir kartais žaibiškai keičia vienas kitą.

Trečiasis filmas *Gyveno senelis ir bobutė* (2007), festivalyje dokumentinių filmų grupėje laimėjęs II vietą, savo tikroviškumu palieka išskirtinį išpūdį. Paprastai pasakos pradžia *Gyveno senelis ir bobutė...* siejama su mūsų vaikystės prisiminimais. Šitai pradėdami pasakas mums sekė vyresnieji, mokydami išminties, gerumo ir meilės. Filme, kuriame nedaug gerumo ir stebuklų, pasaką apie savo senelius ir jų likimą seka maža mergaitė. Pieštinės Mergaitės balsas pasakoja istoriją, kurią galėtų pakartoti tūkstančiai Lietuvos šeimų. Ekrane – senos archyvinės juodai baltos nuotraukos iš anų – prieškarinių laikų. Jose laimingos Lietuvos ūkininko šeimos gyvenimo pradžia, kai sąžiningas darbas ir savanoriškos pareigos visuomenei nebuvo laikoma nusikaltimu. Šitą gyvenimą, paliudytą senų filmų ištraukomis, nuotraukomis iš prieškarinių leidinių, suardo kiti, irgi istoriniai kadrai – Stalino veidas ir “naujos” Lietuvos vyriausybės narių veidai, pasirašoma Molotovo ir Ribbentropo sutartis. Po jos neišvengiama lemtis – vagonų vilkstinės į Sibirą. Sunki kelionė į tremtį, alinantis gyvenimas ten, dar sunkesnis grįžimas iš tremties į Lietuvą. Jau atgimimo laikais į gimtinę tik dėžėse parvežami artimųjų palaikai. (Koks pažįstamas vaizdas – taip sugrįžo tik nuotraukose matyta mano pačios močiutė ir daugelis daugelis kitų... S.K.). Paprastai ir šiltai papasakotas vienos šeimos gyvenimas tampa visuotine tautos istorija. Atsakydama į žiūrovų klausimus, kodėl filme per mažai politinių ar istorinių akcentų, Giedrė Beinoriūtė paaiškino:

“Šį filmą kūriau savo senelių – tremtinių atminimui. Aš nenorėjau pasakoti apie tremties priežastis ir baisumus, apie tai yra be galo daug leidinių ir kitų filmų. Mane domino konkrečių, mano artimiausių žmonių išgyvenimai ir patirtis, norėjau suprasti, kas jiems padėjo išlikti ir išsaugoti nepalūžusią dvasią tais išbandymų metais. Norisi, kad šis filmas pasiektų Lietuvos jaunus žmones, kurie abejingi tam, kas vyko praeityje. Tikiuosi, gal pamatę kiek nors susidomės tautos istorija. Todėl pasakojimui apie labai svarbius dalykus pasirinkau nevisai įprastą formą. Kai parodžiau užbaigtą filmą mamai (ji – maža mergaitė nuotraukose), paklausiau, ar tikrai taip buvo, kaip parodyta filme. Ji patvirtino: viskas buvę taip. Aš džiaugiuosi, kad man pavyko papasakoti tiesą”.

Filmas labai įtaigus ne tik aiškiu turinio išdėstymu – taip paprastai kalba vaikai. Jis turi savotišką trimatę erdvę. Kai žiūri šią liūdną pasaką, tu ne tik matai, ne tik girdi, tu jauti, kaip dunda traukinių ratai, kaip girgžda traukiami medžiai Sibiro kirtavietėse, kaip abejingai ir agresyviai taukši rašomosios mašinėlės klavišai, rašydami nuosprendžius: “atimti turtą”, “ištremti persiauklėjimui”, “neleisti sugrįžti namo”. Labai patraukli filmo stilistika ir montažas – dokumentinės statiškos nuotraukos su pieštiniais judančiais paveikslais (dail. animatorė Giedrė Baltrušaitytė) sukuria veiksmo pojūtį. Netgi tėvynės ir namų ilgesys, vaiko vaizduotėje įsikūnijęs paukščiu, tampa tikras, tikėtinas ir matomas; pieštinės ašaros ekrane, gavus negerą žinią, jaudina tiek pat, kiek ir tikros. Tai ir yra tikra kino magija.

Žiūrovai plojimais palydėjo kiekvieną filmą, padėjo autoriui, per pertraukas noriai atsakinėjusiai į klausimus. KLB Toronto apylinkės valdybos pirmininkė D. Garbaliauskiene pasveikino Giedrę Beinoriūtę su gražiu kūrybos įvertinimu Montrelio festivalyje. Jai buvo skirta rožių puokštė ir tikrai kanadietiškas suvenyras – šaltvynio (icewine) butelis.

Šį lietuviško kino vakarą, bendradarbiaujant su Lietuvos ambasada Kanadoje, surengė KLB Toronto apylinkė. Jie taip pat pasirūpino vaišėmis svečiams ir žiūrovams. Labai gražu, kad trečiąjį, labiausiai visus dominusį filmą *Gyveno senelis ir bobutė* galėjo pasižiūrėti ir grupė slaugos namų “Labdara” gyventojų.

Brazilijos lietuvių tautinių šokių grupė “Rambynas” atlieka dalį meninės programos Mergelės Marijos 400 metų apsisireiškimo Šiluvoje jubiliejaus iškilmėje š.m. rugsėjo menesį

Kolekcija “Lietuvių aktorių balsai”

“Per pasaulį keliauja žmogus”, Bernardas Brazdžionis, skaito aktoriai Virginija Kochanskytė ir Petras Venslovas, kompozitorius Vidmantas Bartulis

1. Laisvės paukštis; 2. Likimo laivas; 3. Supilkim pylimą; 4. Lietuva iš tolo; 5. Toli mas kaimas; 6. Tenai Pažaislio bokštai; 7. Liepaloto liepos linko; 8. Klajūnui; 9. Mes neturime namų; 10. Neregio elegija; 11. Asperges me; 12. Iš Tavo rankos; 13. Mūsų maldos; 14. Ypatingai; 15. Sugrižimas; 16. Mes kaip žiedas; 17. Dainuotinė; 18. Mes mirsim kartu...; 19. Baltas balsas orchidėjų; 20. Istoriją nešam savy; 21. Per pasaulį keliauja žmogus.

Kas man yra poezija? *Man poezija yra žodžių vaivorykštė arba laumės juosta. Jeigu vaivorykštė – ji žavi nuostabių spalvų žerėjimu, jeigu laumės juosta, – ji apjuosia mūsų sielas nuostabaus grožio gijomis, išrašydama meilės ir džiaugsmo, laimės ilgesio, žemės gerumo, dangaus paguodos spalvomis...*

(Bernardas Brazdžionis)

Bernardas Brazdžionis –

vienas pačių iškiliausių nepriklausomybės metais susiformavusių lietuvių poetų. Priklausydamas neokatalikiška-

Poetas Bernardas Brazdžionis

jam visuomenės ir literatūros sparnui, jis anksti patraukė skaitytojų dėmesį vizionieriška ir tragiška lyrika, kurioje bibliniai motyvai derinasi su modernizmu. Toje lyrikoje vyravo artėjančio karo, okupa-

cijų ir tremties nuojauta. Okupacijų metu Brazdžionis įgijo tautinio poeto statusą ir tapo beveik toks pat populiarus, kaip ankstesniuju laikotarpiu buvo Maironis. Išeivijoje Brazdžionio poezija pirmiausia vykdė socialinę užduotį, palaikydama lietuvių tapatybę ir gindama Lietuvos bylą pasaulio akivaizdoje. Šiuo laikotarpiu Brazdžionis atsidūrė jaunesniųjų poetų šešėlyje. Tačiau geriausi jo eilėraščiai, rašyti tiek nepriklausomybės metu, tiek ir vėliau, virto chrestomatiniiais, o jų autorius pelnė lietuvių literatūros klasiko vardą.

Tomas Venclova, Čikaga, 1992
Norintieji įsigyti šiuos CD gali užsisakyti paskambinę į BalticCom tel.: 1 630 626-1262 (JAV) arba rašydami mums laišką vienu iš adresų: balticcom@yahoo.com arba 2224 Country Club Dr., Woodridge, IL 60517. **Inf.**

Legendos ar kas?

Kas iš mūsų vaikystėje nesiklausė lietuvių liaudies pasakų apie vandens karalystes ir nesižavėjo Maironio poema *Jūratė ir Kastytis*? Tačiau daugelis iš tai numoja ranka: tai tik legendos ir nieko daugiau. Filosofijos mylėtojai, kruopščiai studijuojantys senuosius raštus, yra aptikę Platono pasakojimą apie Atlantidą, biblinį mitą apie pasaulinį tvaną, indų padavimą apie legendinį Lemūrijos žemyną, senovės rusų sakmių apie Kitežo miestą, Naugardo pirklio Sadko keliones, Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės žynių pasakojimų apie Baltijos jūroje slypinčius miestus...

Ištisus šimtmečius buvo manoma, kad kai kurie kažkada LDK Juodosios jūros pakrantėje nusidriekę miestai, apie kuriuos pasakojama liaudies padavimuose, yra pramanyti. Juodosios jūros šiaurinės pakrantės antikinų miestų išnykimo paslaptis jaudino dar Aristotelį, kuris IV š. pr. Kr. viduryje svarstė jūrų kranto linijos kitimo priežastis.

Jis ypač domėjosi Meotijos ežeru (Azovo

jūra), kurio pakrantės plotas, jo nuomone, didėjo ir krantas kilo aukštyr dėl upių sąnašų, kurias atneša Tanaisas (Donas), Hianisas (Kubanė) ir kitos upės. Aristotelis sakė, kad jo laikais į Paazovę galėdavo atplaukti gero kai mažesnės talpos laivai negu prieš 60 metų.

O ir pats Tāmanės pusiasalis nebuvo toks kaip dabar. Pvz., niekas nežinojo, kur dingo didelis senovės graikų miestas ir uostas Dioskūrija, pasak padavimo, įkurtas argonautų Dioskūrų, kurie kartu su Jasonu plaukė į Kolchidę ieškoti aukso vilnos.

Niekas nežinojo, kokius griuvėsius matė Rusijos valdovės Jekaterinos II kareiviai XVIII š. devinto dešimtmečio pradžioje, kai rusų kariuomenė, sutriuškinusi turkus, pasiekė vakarinį Krymo krantą. Jie manė, kad tai legendinė Sebastopolio tvirtovė, o iš tikrųjų tai buvo senovės graikų Chersoneso miestas. Imperatorė, mėgusi naujus savo karinius uostus vadinti ne rusiškais, o klasikiniiais vardai, įkūrė Sevastopolį už 600 kilometrų nuo tos vietos, kur jis kitados iš tikrųjų buvo, o Chersoną nukėlė į Dniepro žiotis.

Dr. E. Mažintas

Žmogelis, save vadindamas ateistu, su ekskursija nuvyko į vienuolyną. Po apžiūrėjimo jis tarė vienam vienuoliui. Kai aš pagalvoju, kad nėra Dievo, jūs niekais leidžiate savo gyvenimą.

– Jei aš klystu, – pasakė vienuolis, – tai niekais nuleisiu 59 ar 70 metų, bet jei tamsa klysti, tai niekais nuleisi visą gyvenimą...

Parengė **Stasys Prakapas**

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Panevėžio miestas rugsėjo 5-7 dienomis šventė savo 505 metų jubiliejų. Programoje iškilmingas tarybos posėdis, tarptautinė paroda “Expo Aukštaitija”, kurioje verslininkai iš Lietuvos, Švedijos, Vokietijos, Lenkijos, Danijos, Olandijos, Čekijos, Vengrijos, Latvijos, Rusijos ir Gudijos – iš viso 116 įmonių – pristatė savo prekes, buvo rengiami seminarai, konferencijos, madų parodos, įvairios loterijos. Kiti minėtini renginiai – IV Baltijos valstybių muzikinių festivalių paroda, jaunimo karnavalas “Mes ateinam”, tarptautinis pučiamųjų orkestrų festivalis “Brass dialogas”, mėgėjiškų filmų festivalis “Aš + miestas=kinas”. Panevėžiečiams ir svečiams koncertavo Andrius Mamontovas, BIX, Aistė Smilgevičiūtė ir grupė “Skylė”, “Antis”, Mino, valstybinis kamerinis choras “Polifonija”, pučiamųjų orkestras “Panevėžio garsas”.

Kauno valstybinis dramos teatras savo naująjį 89-tąjį sezoną pasitiko atjaunėjęs: į jo gretas atėjo aštuoni jauni aktoriai, baigę prof. Algės Savickaitės kursą Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje, o repertuarą papildė jaunų režisierių pastatymai. Iki Naujųjų metų žiūrovams numatoma pateikti aštuoneta naujų pastatymų, teigia teatro direktorius Egidijus Stancikas. Sezoną pradeda aktorės ir režisierės Inesos Paliulytės spektaklis *Liūdnas Dievas* – ji yra ir šios pjesės autorė. Spektaklyje pasakojama skaudi istorija apie gerąjį vaikų draugą, kartu nuėjusį su jais mirti Varšuvos gete.

Teatro repertuare yra ir klasikos, ir šiuolaikinių scenos veikalų: šalia Kazio Borutos *Baltaragio malūno* ir G.B. Shaw *Sudužusių širdžių namų* bus ir Sintijos Černiauskaitės *Liučė čiuožia*. Premjerą pagal Oscar Wilde pasaką suaugusiems *Žvaigždžių berniukas* pakviestas režisuoti gruzinų režisierius David Mgebrišvilis. Vaikams bus skirtas R. Kiplingo *Mauglis*. Jaunimui jauno režisieriaus Kirilo Glušajevio spektaklis pagal taip pat jauno dramaturgo Ivan Vyrypajevą pjesę *Sapnai* bei Viliaus Malinausko režisuotas spektaklis *Šlykštukas/Bjauruolis*. Tarp kitko, kai kurių teatro vaidybinių erdvių pavadinimai irgi pasikeitė: Palėpės salė tapo Mažąja scena, o populiariusis Sriubos teatras – Tavernos sale.

Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejus (LTM-KM) Umiastovskių rūmuose (Vilniuje) rugsėjo pradžioje atidarė XIX š. afišų (skelbimų, plakatų, prog-

ramų) rinkinio parodą. Parodos atidarymo proga buvo surengta tarptautinė mokslinė konferencija “XIX š. Vilniaus miesto afišos – Vilniaus kultūrinio gyvenimo veidrodis”, kurioje pranešimus skaitė Lietuvos ir Lenkijos kultūrologai ir menotyrininkai. Pasak muziejinių, kurie turi sukaupę net 2,400 afišų, XIX š. Vilnius buvo daugiakultūrinis miestas, kuriame gyveno įvairių tautybių žmonės, todėl ir Lietuvos kultūros istorija tuo metu buvo glaudžiai susijusi su Lenkijos ir Rusijos kultūros istorija.

Numalšinus 1863 m. sukilimą ir uždraudus lietuvišką spaudą (1864-1904) lotyniškais rašmenimis, koncertų bei kitokio pramoginio turinio afišos buvo spausdinamos tik rusų kalba. Nepaisant to, XIX š. afišų turinys atspindi to meto gausias tarpkultūrines sąsajas, kurios driekėsi per didžiąsias Europos sostines. Vilniaus pramogų nišą papildė ir gastroliuojančios trupės iš Lenkijos, Italijos, Vokietijos, Rusijos, Prūsijos karaliaus rūmų “fizikos kabineto” bei paryžiečio Robertsono fantasmagorijos, “metafiziniai”, “mistiniai” spektakliai. Neaplenkė vilniečių ir mėgstamiausi XIX š. Europos kino priešistorės prietaisų, kaip stereodramos, dioramos ir kinoramų seansai.

Jurgio Baltrušaičio namuose prie Lietuvos ambasados Maskvoje rugpjūčio 30 d. buvo surengta tarptautinė mokslinė konferencija “Šiuolaikinė semiotika humanitariniuose moksluose”, skirta žymaus lietuvių kilmės lingvisto, semiotikos mokslo pradininko Algirdo Juliaus Greimo (1917-1992) gimimo 90-mečiui ir jo knygos *Aistrų semiotika. Nuo dalykų būsenos prie sielos būsenos* išleidimui rusų kalba. Konferencijoje, kurios metu buvo aptartos semiotikos problemos, semiotikos “ribų” plėtimo galimybės, atskiros tautosakos, kultūros reiškinių, grožinės literatūros teksto semiotikos klausimai, dalyvavo semiotikos specialistai iš Rusijos, Prancūzijos, Italijos, JAV, Lietuvos, Estijos ir Latvijos.

Algirdas Julius Greimas gimė Tuloje, Rusijoje, baigė lietuvišką gimnaziją Marijampolėje. Mokėsi Grenoblio (Prancūzija) universitete, Paryžiaus Sorbonos universitete 1949 m. gavo daktaro laipsnį. Buvo Aleksandrijos (Egiptas), Ankaros, Stambulo (Turkija), Paryžiaus un-tų profesorius. Pasaulinį pripažinimą jam pelnė prancūzų kalba parašyti veikalai *Struktūrinė semantika* (1966), *Apie prasmę* (1970), *Maupassant: teksto semiotika* (1976). **GK**

Prisikėlimo Kredito Kooperatyvas

3 Resurrection Rd. Toronto, Ontario M9A 5G1
Tel.: 416-532-3400 Fax: 416-532-4816
Anapilyje: Tel.: 905-566-0006 Fax: 905-566-1554

KASOS VALANDOS: pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtad. ir penktad. nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštad. nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmad. nuo 8.30 v.r. iki 12.45 v.p.p.
ANAPILYJE: ketvirtad. nuo 12 v.d. iki 7 v.v. ir penktad. nuo 11 v.r. iki 6 v.v.; sekmad. nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.

AKTYVAI per 87 milijonus dolerių

MOKA UŽ: 90-179 d. term. ind.1.50% 180-364 d. term. ind.1.50% 1 metų term. indėlius2.00% 2 metų term. indėlius2.50% 3 metų term. indėlius2.85% 4 metų term. indėlius3.10% 5 metų term. indėlius3.25% 1 metų "cashable" GIC2.50% 1 metų GIC-met. palūk.2.75% 2 metų GIC-met. palūk.3.25% 3 metų GIC-met. palūk.3.75% 4 metų GIC-met. palūk.4.10% 5 metų GIC-met. palūk.4.25% RRSP, RRIF "Variable"1.50% RRSP ir RRIF-1 m.term.ind.3.50% RRSP ir RRIF-2 m.term.ind.3.85% RRSP ir RRIF-3 m.term.ind.4.25% RRSP ir RRIF-4 m.term.ind.4.50% RRSP ir RRIF-5 m.term.ind.4.60% Taupomąją sąskaitą0.10% Kasd. pal. čekių sąsk. iki ...0.10% Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.0.10% Amerikos dol. GIC 1 metų term. ind.2.25%	IMA UŽ: Asmenines paskolas nuo5.50% Sutarties paskolas nuo5.50% Nekiln. turto paskolas: Su nekeičiamu nuošimčiu 1 metų5.40% 2 metų5.50% 3 metų5.75% 4 metų6.00% 5 metų6.25% Su keičiamu nuošimčiu 1, 2, 3 metų ...4.50% <i>Duodame CMHC apdraustas nekilnojamo turto paskolas</i> <i>Duodame komercines nekilnojamo turto paskolas</i>
---	--

KELIAUJANT Į EUROPA NEUŽMIRŠKITE ĮSIGYTI AMEX EURO ČEKIŲ ir GRYNŲ PINIGŲ NAUDOKITĖS "INTERAC-PLUS" KORTELE

Mūsų tikslas - ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas
APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.rpcul.com

YPATINGŲ NUOŠIMČIŲ INDĖLIAI*

(SPECIAL GIC*)

NEŠA SUDĖTINES PALŪKANAS:

(COMPOUNDED YIELD)

	SUDĖTINIŲ PALŪKANŲ ĮPLAUKA	
1 METŲ	4.00%	4.00%
2 METŲ	4.10%	4.18%
3 METŲ	4.25%	4.43%
4 METŲ	4.50%	4.81%
5 METŲ	4.60%	5.04%

COMPOUNDED INTEREST

*metų pabaigoje nemokama papildomų palūkanų

PRISIKĖLIMO KREDITO KOOPERATYVAS

FSFG Realty Corp. BROKERAGE*

5650 Yonge Street, Suite 1508
Toronto, ON M2M 4G3

Laima Slizauskas

pirkimo ir pardavimo atstovė

Ruošiatės pirkti namą? Kreipkitės, nenusivilsite. Turite sunkumų gauti paskolą? Kreipkitės, padėsime.

TEL: 416-227-2000 416-803-9133 (neš.)
FAX: 416-227-2008 el.paštas: laimaslz@yahoo.ca
*Independently Owned and Operated, REALTOR®

ORTODONTĖ

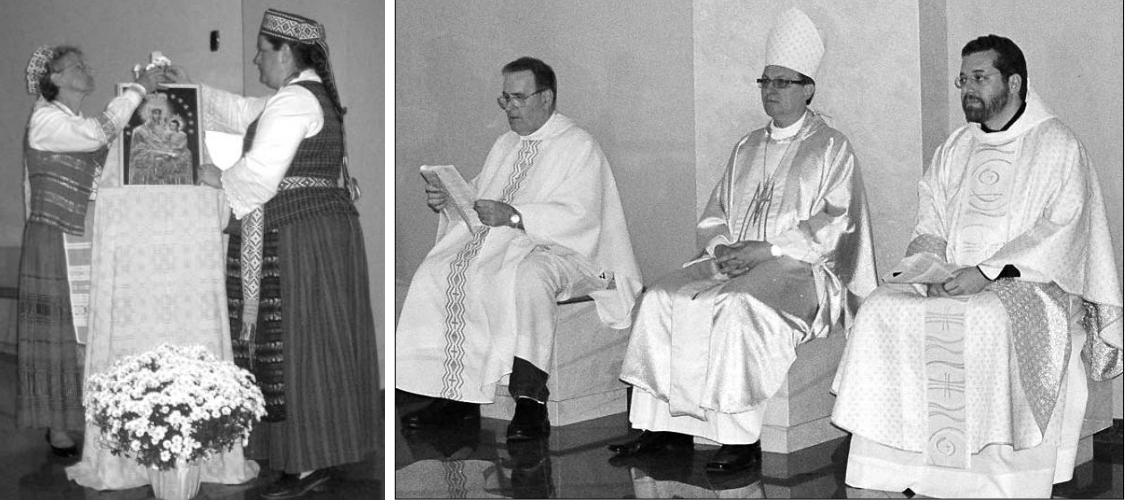
Dr. Skaistė Našlėnaitė

D.D.S., M.Sc., Ortho. Dip., FRCDC (C)

Royal York Orthodontics
3029 Bloor Street West
(prie naujos "PARAMOS")
Toronto ON, M8W 1C5
Tel. (416) 207-0885

Kviečiame mažus ir didelius!

Šiluvos šventė Brazilijoje

Brazilijos Sao Paulo lietuviai Švč. Mergelės Marijos apsireiškimo 400 metų jubiliejaus iškil-mėje Šv. Juozapo šventovėje Vila Zelinoje su kunigais, iš d. – lietuvių kilmės Sao Paulo miesto Benediktinų vienuolyno vyresnysis D. Evangelistas Kovas, vyskupas D. Pedro Luiz Stringhini, Sao Paulo lietuvių bendruomenės vikaras kun. Juan (Jonas) Dielininkaitis

Sao Paulo lietuviai, dalyvaudami specialiose Mišiose Šv. Juozapo šventovėje Vila Zelinoje, gražiai atšventė Švč. Mergelės Marijos apsireiškimo Šiluvoje 400 metų jubiliejų. Šv. Mišioms, kurios prasidėjo 3 v.p.p., vadovavo mūsų apylinkės vyskupas D. Pedro Luiz Stringhini, o jas koncertavo lietuvių kilmės Sao Paulo miesto Benediktinų vienuolyno vyresnysis D. Evangelistas Kovas kartu su Sao Paulo lietuvių bendruomenės vikaru kun. Juan (Jonu) Dielininkaičiu. Šv. Juozapo šventovė buvo pilna, nes gausiai dalyvavo žmonės iš arti ir toli.

Sao Paulo lietuvių choras giedojo specialiai šiai progai parinktas ir paruoštas giesmes, tarp kurių buvo ir visiems žinoma Marijos giesmė *Nenuženk nuo akmens*. Mišių pradžiai choras parinko vieną Marijos giesmę, lydėjusią pradžios procesiją, kurioje dalyvavo mūsų bendruomenės jaunimas. Apsivilkę tautiniais drabužiais jie sudarė didelį garbės koridorių, kuriuo buvo įneštas Šiluvos Mergelės Marijos paveikslas, atvežtas tiesiai iš Šiluvos. Šis paveikslas buvo padėtas garbingoj vietoj prie altoriaus ir buvo vyskupo iškilmingai pašventintas. Prieš pradėdant aukoti šv. Mišias

grupės "Rambynas" jaunuoliai padėjo gražių gėlių prie Mergelės Marijos.

Pamoksle vyskupas pabrėžė Marijos apsireiškimo visame pasaulyje svarbą: "Marija apsireiškia žmonijai sunkiausiomis akimirkomis, kad parodytų mums geriausią kelią sugrįžimui pas Jėzų Kristų". Ir taip per Marijos užtariamą lietuviai galėjo vėl atrasti savo pradžios kelią – katalikybę. Mišioms pasibaigus palaiminimu ir pabaigos giesme, visi susirinkusieji nuėjo į Šv. Mykolo Arkangelo kolegijos salę, kur įvyko meninė šios šventės programa. Ji prasidėjo 5 v.p.p. sugiedant Brazilijos himną, nes kaip tik buvo rugsėjo 7-oji, Brazilijos nepriklausomybės diena.

Kun. Juan (Jonas) pasveikino visus ir perskaitė trumpą tekstą apie Šiluvos Apsireiškimo svarbą pasauliui ir mums, lietuviams. Meninėj dalyje girdėjome giesmes ir dainas, kurias atliko Lietuvių katalikų Šv. Juozapo bendruomenės choras ir skautų "Palangos" tunto vyresnės skautės. Choras giedojo *Atverk man lūpas, Šiluvos Marijai, Parvesk, Viešpatie ir Lėkit mintys*, (daina iš "Nabuko" operos). Skautės savo gražiais ir švelniais balsais padainavo

kelias gražias patriotines lietuviškas dainas.

Antroje programos dalyje šoko "Rambyno" ir "Nemuno" jaunimas. "Rambynas" – *Eisim sesutės* (lengvas mergaičių šokis, vaizduojantis linų rinkimą), *Pakeltinis* (šokis, kuriame vaikinai demonstruoja savo stiprybę kilnodami merginas), *Tryptą* (šokis, vaizduojantis linų mindymą), pabaigai sutrypė linksma polką. "Nemunas" pašoko *Polką dilgė, Mikitą* (vyrų šokį su medinėmis lazdomis), *Marčių* (šokį, vaizduojantį piemenėlių žaidimus tarp mergaičių ir berniukų) ir *Audėjėlę* (šokį su audimo judesiais).

Pasibaigus gražiai programai, visi patenkinti dar buriavosi prie įėjimo, kur sveikinosi su savo pažįstamais ir pirkto Brazilijos lietuvių bendruomenės paruoštus saldumynus ir gėrimus. Mūsų konsulas Franciškus Rikardas Blagevitch negalėjo dalyvauti šioje šventėje, nes jis su savo žmona tuo metu lankė Šiluvą Lietuvoje norėdami ten atšvęsti šią garbingą šventę.

Oficiali 400 metų Mergelės Marijos apsireiškimo Šiluvoje jubiliejaus pabaiga įvyko rugsėjo 15, kai buvo aukojamos dar vienerios Mišios Šv. Juozapo parapijoje Vila Zelinoje, dar kartą sujungusios bendruomenę bendroje maldoje. Turime paminėti ir tai, kad Šv. Juozapo lietuvių Romos katalikų bendruomenė specialiai šiai šventei paruošė lankstinuką apie šią apsireiškimo istoriją.

Tekstą paruošė Ana Paula Tatarunas Di Giorno ir Sandra C. Mikalauskas Petroff. Vertė Aušra Bacevičienė

LEDAS REFRIGERATION

AIR CONDITIONING & HEATING

PRIEŠSEZONINIS ORO ŠILDYMO SISTEMŲ

PATIKRINIMAS * IŠVALYMAS * PAKEITIMAS

Skambinti

R. Jareckui

Tel. 416-370-3539 arba 416-825-3328

Popiežiaus Jono Pauliaus II paminklas Šiluvoje, aikštėje tarp Bazilikos ir Apsireiškimo koplyčios, pašventintas rugsėjo 7 d. Ntr. www.siluva.lt

SKAITYTOJAI PASISAKO

Gerbiamasis kunige ir redaktoriau,

Nors gyvendama Lietuvoje ir neprenumeruoju Jūsų laikraščio, bet esu kai ką skaičiusi. Mat, mano a.a. Dėdė buvo emigrantas Kanadoje. Žinau, jog Jūsų laikraštis domisi ir meno dalykais bei literatūra. Aš nesu kokia nors išymi rašytoja, tačiau parašiau novelių romaną apie sovietinius vaikų namus, kuriuose teko netrumpai pagyventi. Tad siunčiu Jums kaip dovanėlę savo knygą *Noriu namo*. Knygą parašiau slapyvardžiu, idant pernešytų „neapsinuoginčiau“ prieš skaitytoją. Bet viskas yra išgyventa ir parašyta, galima sakyti, širdies krauju. Norėjau įamžinti savo artimiausių ir

brangiausių žmonių atminimą, kurių jau, deja, nėra šiame pasaulyje. Tikiuosi, jog jie toliau gyvens mano kukliame novelių romane.

Lietuvoje jau daug kas šią knygą skaitė. Vieni giria, kiti laikosi santūriai. Blogų atsiliepimų negirdėjau, tad drįstu siųsti ir Jums bei Jūsų laikraščio skaitytojams. Juk kiekvienam autoriui norisi, kad jo „kūdikis“ pasklistų po platųjį pasaulį. Atskleisiu savo slapyvardį: Monika – tai mano krikšto vardas; Žukauskaitė – mano Mamytės mergautinė pavardė.

Su geriausiais palinkėjimais – knygos autorė –

Lina Dumbliauskaitė-Jukonienė

ATSIŪSTA PAMINĖTI

LITHUANIAN PAPERS, vol. 22-2008, metraštis anglų kalba apie Lietuvą ir lietuvius, 72 psl. ir viršeliai. Redaktorius Algimantas P. Taškūnas, OAM, PhD. Leidžia *Lithuanian Studies in Australia*, P.O. Box 777, Sandy Bay, Tasmania, 7006, Australia.

PIETŲ LIETUVOS PARTIZANŲ SRITIS-ATLASAS – Dainavos ir Tauro apygardos. Albuminio formato 212 psl. kietais viršeliais leidinys, spalvotomis nuotraukomis, žemėlapiais, trumpais įrašais atspindintis partizanų veiklą bei žuvimo vietas. Išleido Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras 2008 m. (Didžioji g. 17/1, LT-01128 Vilnius). Ats. redaktorė Dalia Kuodytė; tiražas 2000 egz. Kai na nepažymėta.

Į kieno duris beldėsi...

Atkelta iš 5-to psl.

Jame atkreipiamas piliečių dėmesys “(...) į kaskart sunkesnes gyvenimo sąlygas, į baisy pragyvenimo brangumą ir badą”, skatinama paskubėti “į pagalbą vargingiausiems”, kurie neskirstomi nei pagal tautybę, nei tikėjimą.

Aiškliai pasakoma: “Visi piliečiai (...), atidėję į šalį skirtumus, testuoja į bendrą darbą visų labai ir gerovei, o ypač tepaskuba į pagalbą tiems vargingiausiems, kuriems, kaskart priartėdama, gresia mirtis badu”. Tokiomis sąlygomis kaip daug galėjo lemti amerikiečių miltų sauja. Žydai pirmojo nepriklausomos Lietuvos Vilniaus vyskupo nepamiršo. Po jo mirties (1927.I.27) Kauneėjusiam laikraštyje *Di jidiše štime* idėjo ilgą nekrologą (už vertimą dėkoju E. Bramsonaitei-Alpernienei), kuriame skelbė: “Velionis į žydus žiūrėjo labai palankiai. Kiek sykių Vilniuje į jį kreipėsi žydų delegacijos (dr. C. Šabadas ir rabinas J. Rubinšteinas) visuomet jas gražiai priimdavo ir

jų prašymus išpildydavo.

Vilnių užėmus Želigovskui, Vilniaus vyskupas pareikalavo, kad kunigai stabdytų kursotomis antisemitinius išpuolius”. Teigė, kad “buvo jis neabejotinai išskirtinė asmenybė. (...) išsiskyrė (...) humanišku požiūriu į žmogų taigi lygiai taip pat į žydus. Todėl Vilniaus žydai sunkiu okupacijos metu drąsiai kreipėsi į jį paramos ir pagalbos”. Pripažino “(...) jo vardas privalo (!) būti paminėtas žydų laikraštyje”. Privalo... Šiandien *Di jidiše štime* įsipareigojimas nebeveikia nei lietuvių (ne tik *Žinyno* sudarytojų), nei žydų (rašančių recenzijas). O tebereikėjo vieno – (dviejų sakinių, kad duomenys apie dr. C. Šabado visuomeninę veiklą atgaivintų “piktų liūdny ir kruvinų” laikų socialinės tikrovės išpūdį, taptų istoriškesni, parodytų didžio humanisto dr. C. Šabado ir arkivyskupo (dabar palaimintojo) bendravimą apskritai primintų, jog per visuomenines katastrofas, karus atsiranda asmenybių, nebijančių laikytis amžinųjų vertybių.

PĖDOS SPECIALISTAS

CHIROPODIST ROBERTAS NEKRAŠAS

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- ĮAUGĘ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA

- ◆ VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
- ◆ PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
- ◆ PĖDOS DEFORMACIJŲ TAISYMAS ORTOPEDINIAIS INDEKLAIŠ
- ◆ PRIIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- ◆ STERILŲ ĮRANKIŲ

LIGONIUS PRIIMAME:
352 WILLSON ST.E., ANCASTER, Ont. TEL. (905) 648-9176

RE/MAX FOUR SEASONS REALTY LIMITED

Associate Broker, 67 First Street Collingwood, Ontario L9Y 1A2

Angele Šalvaitytė, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovė.
Ji mielai jums patars.

Nemokamas 1-888-657-4844

Darbo 705-445-8143

Elektroninis paštas: salvaitis@bmts.com
Tinklalapis: www.homesgeorgianbay.com

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

PARAMOS NUOŠIMČIAI

Palūkanų norma 4.50% (Prime Rate)

TAUPOMOJI SĄSKAITA

PAPILDOMA TAUPOMOJI	0.75%
“Planas 24” KASDIENINIŲ PALŪKANŲ ČEKIŲ / TAUPOMOJI	
Balansas: \$0 – \$4,999.99	0.05%
\$5,000.00 – \$9,999.99	0.10%
\$10,000.00 – \$24,999.99	0.25%
\$25,000.00 – \$59,999.99	0.50%
Virš \$60,000.00	1.25%

INVESTICINĖ SĄSKAITA

“GIC” INDĖLIAI (pelno padalinimas netaikomas)	
1 metų	4.05%
2 metų	4.10%
3 metų	4.35%
4 metų	4.50%
5 metų	4.60%
1 metų iškeičiamas	3.25%
“GIC” INDĖLIAI (taikomas pelno padalinimas)	
1 metų	2.75%
2 metų	3.25%
3 metų	3.75%
4 metų	4.10%
5 metų	4.25%
1 metų kas mėnesį mokamos palūkanos	2.25%
1 metų iškeičiamas	2.50%
1 metų JAV dolerių	2.10%

PLANAS 24

Nemokami įnašai,
išėmimai,
čekių patarnavimai
+
palankūs
nuošimčiai

JAV DOLERIŲ KASDIENINIŲ PALŪKANŲ 0.25%

PASKOLŲ NUOŠIMČIAI

NEKILNOJAMO TURTO PASKOLOS

Atviras, kintamųjų palūkanų	5.50%
1 metų	5.60%
2 metų	5.70%
3 metų	5.80%
4 metų	6.10%
5 metų	6.30%

Komercinės kredito paskolos suteikiamos pagal pareikalavimą

RIBOTAS KREDITAS SU NEKILNOJAMO TURTO UŽSTATU

Palūkanų norma + 1.0% ir aukščiau

ASMENINĖS PASKOLOS

Palūkanų norma + 2.0% ir aukščiau

ASMENINIS RIBOTAS KREDITAS

Palūkanų norma + 3.0% ir aukščiau

Visi pateikti nuošimčiai gali būti keičiami be įspėjimo

TERMINUOTI INDĖLIAI

30–89 dienų	1.80%
90–179 dienų	1.80%
180–269 dienų	1.85%
270–364 dienų	1.90%
1 metų	2.25%
2 metų	2.60%
3 metų	2.90%
4 metų	3.00%
5 metų	3.20%

Iškeičiami prieš terminą mažesniais nuošimčiais

PENSIJŲ FONDAI

Kasdieninių kintamųjų palūkanų	3.00%
1 metų	3.50%
2 metų	3.85%
3 metų	4.25%
4 metų	4.50%
5 metų	4.60%

AKTYVAI per \$170,000,000

Palankūs nuošimčiai. Malonus ir sąžiningas asmeninis patarnavimas.
2975 Bloor W. 416-207-9239 | 1573 Bloor W. 416-532-1149 | www.parama.ca

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS PARAMA

BLOOR-ISLINGTON, prie pranciškonų parapijos; 2 miegamųjų pietų vakarų kaminis “condominium” su dviem garažo vietomis, kas labai retai pasitaiko. Penkių minučių nuotolis nuo požeminio. Geras Ontario ežero vaizdas.

Prašo \$279,000.

SKAMBINTI

TEODORUI
STANULIUI,
broker

RE/MAX WEST REALTY tiesiog 416-879-4937

ar į namus 416-231-4937

SPORTAS

Lietuva 2009

Pasaulio lietuvių žaidynės įvyks Lietuvoje 2009 m. Keturi registruoti pietų Ontario lietuvių sporto klubai nusprendė siųsti rinktines ("All Star") komandas Kanados vardu į krepšinio žaidynes. Jos vyks 2009 m. birželio 24-29 d.d. Kiekviena komanda organizuoja savo kitus renginius Lietuvoje. Žaidėjai pasirūpina savo kelione ir pragyvenimo išlaidomis prieš ir po žaidynių. Antri bandymai patekti į rinktines "All Star" komandas įvyks Priskėlimo parapijos salėje š.m. spalio 19 d. 2 v.p.p. – 4 v.p.p. – mergaičių C ir B; 4 v.p.p. – 6 v.v. – berniukų D ir C; 6 v.v. – 8 v.v. – mergaičių A; 8 v.v. – berniukų B ir A. Visi lietuvių kilmės krepšininkai yra kviečiami į šiuos bandymus. Platesnę informaciją teikia: Rimas Kuliavas (Kanados sporto apygarda); Pranas Vilkelis ("Anapolis"); Larry Hurst ("Aušra" info@ausra.net); Stasys Bakšys arba Rimas Miečius ("Kovas"); Edis Stravinskas ("Vytis"). DD

Žinios iš Lietuvos

- FIBA Europa paskelbė 2009 metų Europos vyrų ir moterų krepšinio čempionatų burtų krepšelius. Lietuvos vyrų krepšinio rinktinė pateko į pirmąjį krepšėlį, kartu su Rusijos, Ispanijos ir Graikijos komandomis. 2009 metų Europos vyrų čempionatas vyks rugsėjo 7-20 d.d. Lenkijoje. Lietuvos moterų krepšinio rinktinė atsidūrė trečiajame krepšelyje, kartu su Graikijos, Izraelio ir Slovakijos rinktinėmis. 2009 metų Europos moterų čempionatas vyks birželio 7-20 dienomis Latvijoje.

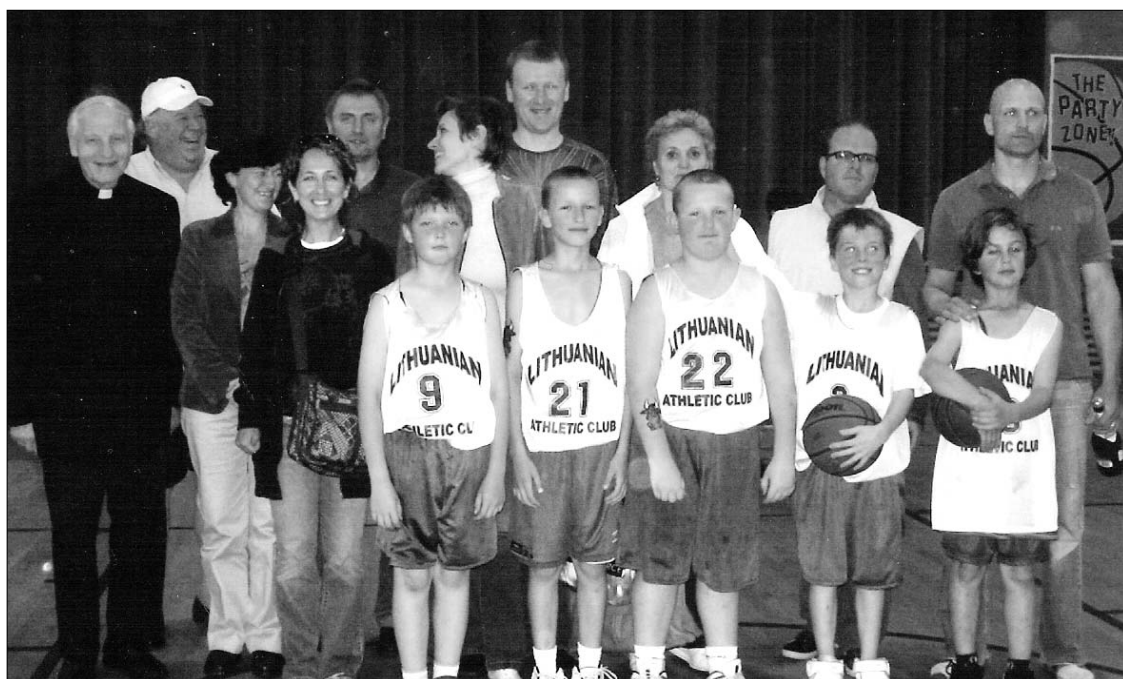
- AB "Kauno energija" valdyba ir miesto valdžia svarstė Kauno "Žalgirio" krepšinio klubo rėmimo klausimą. "Kauno energija" gavo atsakymą iš banko, kad įmonei neleidžiama laiduoti už paskolą klubui. Tad padėtis tapo dar keblesne. Į kovą dėl skolų spaudžiamo Kauno "Žalgirio" rėmimo įsitraukė ir Arvydas Sabonis. "Žalgirio" klubo pirmininkas pats paskambino Kauno miesto me-

ruui Andriui Kupčinskui ir įteikė ultimatumą: "Jei 'Žalgiris' negaus 5 mln. litų paskolos, klubas sekmadienį bus paleistas. Skaudu būtų prarasti garbiausią Lietuvos klubą!

- Tarptautinės futbolo federacijos (FIFA) paskelbtoje naujoje pasaulio futbolo rinktinių vertinimo lentelėje Lietuvos komanda iš 54-osios vietos pakilo į 37-ąją. Tai aukščiausia Lietuvos pozicija per visą FIFA vertinimo sudarymo istoriją.

- Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus priėmė Pekino parolimpinės žaidynės dalyvavusią Lietuvos sportininkų delegaciją. Kaip teigiama pranešime žiniasklaidai, Lietuvos vadovas pasveikino parolimpiečius ir pareiškė padėką tiek sporto aistruolių, tiek visų šalies žmonių vardu.

- Lietuvoje vykstančių 41-ųjų pasaulio kariškių orientavimosi sporto čempionato moterų varžybų vidutiniame take Lietuvos atstovė Indrė Valaitė laimėjo bronzos medalį. VP

ŠALFASS 2007 metų krepšinio žaidynių čempionai "Lithuanian Athletic Club" Klyvlande, OH, su kun. G. Kijausku, SJ, treneriais – vadovais S. Ignatavičiumi ir L. Šlyka

Ntr. S. Ignatavičiaus

Lietuvos kultūros savaitė Lvove

Skirta bendram Lietuvos ir Ukrainos kultūriniam, istoriniam ir kulinariniam paveldui

2008-ieji – tai ypatingi Ukrainos ir Lietuvos draugystės metai. Visus metus įvairiuose Ukrainos miestuose ir miesteliuose vyksta Lietuvos menų, kultūrą, istoriją, šandienos socialines ir politines realijas bei ekonomiką pristatantys renginiai.

Barbra Radvilaitė iš Lvovo dailės galerijos parodos "LDK didikų portretai"

Lietuvos respublikos ambasada Ukrainoje, Lietuvos respublikos kultūros ministerija, Lietuvos respublikos užsienio reikalų ministerija ir Lietuvos respublikos garbės konsulas Lvove pristatė

"Lietuvos kultūros savaitė Lvove", kuri prasidėjo spalio 7 d. Savaitės tema "Barokas – bendras Lietuvos ir Ukrainos istorinis – kultūrinis paveldas".

"Lietuvos kultūros savaitė Lvove" buvo iškilmingai atidaryta Lvovo dailės galerijoje, kurios salėse buvo surengta Lietuvos dailės muziejaus paroda "Lietuvos barokas" bei Lvovo dailės galerijos paroda "LDK politinių ir visuomenės veikėjų portretai". Atidaryme dalyvavo LR Nepaprastasis ir įgaliojasis ambasadorius Ukrainoje A. Kumža, aukšti Lietuvos respublikos kultūros ministerijos pareigūnai, Lietuvos diplomatai Ukrainoje, taip pat žymūs Lietuvos kultūros bei akademinio pasaulio atstovai, Lietuvos garbės konsulas Lvove, Lvovo miesto valdžios ir Lvovo universiteto atstovai ir visuomenės veikėjai.

Programoje buvo abiem šalim naudingos ir progresyvos mokslinės konferencijos ir diskusijos, istorinės parodos iš iki šiol nerodytų muziejų archyvų lobynų, šiuolaiki-

V. Balčytis "Misionierių bažnyčia" iš fotografijos parodos "Vilniaus barokas"

nio Lietuvos meno parodų. Renginį pagyvino "Banchetto Musicale" ansamblio baroko šokių programa.

Daug dėmesio sulaukė ir Lietuvos kulinarinio paveldo pristatymas, kurio metu prof. A. Bumblauskas gurmanams ir jiems prijauciantiems papasakojo apie istorinės lietuviškos virtuvės ypatybes ir jos paslaptis, kulinarinio paveldo gerbėjams suteikiant galimybę ne tik sužinoti, bet ir pasijausti lietuviais Lvove ragaujant lietuviškus maisto produktus. Inf.

Jūsų paslaugoms atidaryta antra – nauja stomatologinė klinika

Waterside DENTAL **9th Line Dental**

Dr. Gintarė Sungailienė

(905) 271-7171

115 Lakeshore Road E.
Mississauga, ON L5G 1E5
www.watersidedental.ca

(905) 785-3900

104-3945 Doug Leavens Blvd.
Mississauga, ON L5N 0A5
www.9thlinedental.ca

Kanados Lietuvių Lithuanian Canadian Fondas Foundation

1 Resurrection Rd. Toronto ON M9A 5G1

Tel.: 416-889-5531

Elektroninis paštas: klfondas@on.aibn.com

Jūsų sutelktas pagrindinis kapitalas Fonde per 46 metus
Kanados lietuvių organizacijoms davė 2.17 mln. dol.,
pagalbai Lietuvoje 0.60 mln. dol. bei studentų stipendijoms
Kanadoje ir Lietuvoje 0.38 mln. dol.

**Remkime Kanados lietuvių fondą
ir prisiminkime jį savo testamentuose!**

Raštinės darbo valandos: pirmad. ir trečiad. nuo 11 v.r. iki 3 v.p.p.
Telefonas atsakomas nuo pirmad. iki penktad. tarp 9 v.r. ir 5 v.p.p.
Išrašome pakvitavimus atleidimui nuo pajamų mokesčių.

Turner & Porter

LAIDOTUVIŲ NAMAI

TORONTE
ETOBICOKE

ir
MISSISSAUGOJE

MARGUTIS Parcels

4134 Dundas St. West, Toronto, ON. M8X 1X3 Fax: (416) 233-3042

Sekantis siuntimas LAIVU į Vilnių
2008 m. spalio 22 d. ir lapkričio 5 d.

Sekantis siuntimas LĖKTUVU į Vilnių
2008 m. spalio 22 d. ir lapkričio 5 d.

Visi paketai turi būti į mūsų pagr. raštinę
PRISTATYTI iki NURODYTŲ DATŲ

Tel: (416)233-4601

\$300*
3 off

COUPON
for 1 parcel

\$300*
3 off

* coupon is valid only at "Margutis-Pysanka" head office.

JAUNIMO ŽODIS

A Reincarnation of Gadgets

David Trautrimas, born in Belleville, Ontario, has a very Lithuanian last name and practices a very original art form. He disassembles and rebuilds regular household gadgets such as drills, staplers and toasters, then photographs them as if they were full-scale industrial sites. Techno-collage? He calls it photo-based architecture. See his art at LE Gallery until October 19 (1183 Dundas St. West in Toronto – tel. 416-532-8467), and decide for yourself. Intrigued by this young man's talents, *TŽ* asked him a few questions.

– *Tell our readers about yourself – where were you born and educated?*

I was born in Belleville, Ontario, January 7, 1978. After graduating from Bayside Secondary School in 1996 I moved to London, Ontario, where I completed the “Audio Visual Multi-Media Production Technician” program at Fanshawe College. After graduating from Fanshawe College I moved to Toronto, and started working in the photo industry as a production manager at small pro lab called “Contempo” and as an assistant for corporate and wedding photographers. After working for about 2 years I decided to further my education, so I applied to the Ontario College Of Art & Design. I started at OCAD

in 1999, and as a student I was able to experiment with multiple disciplines, such as photography, holography, sculpture, and printmaking. I graduated with honours as a non-major in 2003, and was the recipient of the printmaking medal. My father's side of the family was based in the village of Karklė, in the Klaipėda district. After WWII my family emigrated to Canada, so I'm a first-generation Canadian.

– *Could you explain to us what photo-based architecture is?*

David Trautrimas – “Coffee Pot Towers”

I use the term photo-based architecture as a general description of the underlying technical process for all my work. For each composition I chose one type of item,

such as sprinklers, coffee pots, clothes irons, etc. and fully dismantle those objects. I then proceed to photograph the individual pieces, which are then used as “architectural” elements to construct my compositions. So literally I'm using my camera as a building tool, hence photo-based architecture.

The following is my artists statement for the exhibition: “In ‘Habitat Machines’ David Trautrimas’ photo based architecture explores the construct of home with a series of residential structures born of everyday objects. From Art Deco coffee pots to the Constructivist grid pattern on an old bathroom scale, Trautrimas searches for source material which alludes to a greater architectural doctrine usually unnoticed in these machines. By dramatic distortion of scale and context choice elements of these objects are then re-assembled into strikingly unique structures that are paradoxically familiar by virtue of their origins.”

– *What inspired you to choose art (in general) and this particular art form?*

I've had a lifelong passion for building things, and this form of photo based architecture allows me to manipulate objects and environments in ways that are only limited by my imagination.

David Trautrimas – The “Measurement District”

– *Where else have you exhibited?*

I've mostly exhibited in the Greater Toronto Area, since 2004, and mostly with the LE Gallery, but have also participated in the Toronto Outdoor Art Exhibition in Toronto, the Framework Time Raiser at the CBC, and Casey House.

David Trautrimas – “Vacuum Towers”

– *What lies in store for you in the near future - other exhibitions, other areas of art to be explored?*

I have a print from “habitat machines” in the upcoming Casey House Art for Heart Auction. After that in December of this year Craig Scott Gallery of Toronto will be exhibiting my work at PhotoMiami, which I'm really excited about. I usually spend a few months contemplating what to do next after I've finished a series of work, so it will probably be 2009 before I start producing art again. I'll likely use the same technical photo based approach, but beyond that its completely open as to what the concept will be.

– *Where else can we see your work?*

I've got all the work I've done in the past 5 years on my website, www.trautrimas.ca. Over the next couple months I'll also have articles in various international architecture & design magazines, such as A4 magazine in Poland, Domus Magazine in Russia, and IQD magazine in Italy.

Thank you for a whole new outlook on our every-day tools! We wish you all the best in your endeavours. **RSJ**

Prieš roko operos “Eglė, karalienė žalčių” premjerą Lietuvoje š.m. rugpjūčio 15 d. Pirma iš k. Daina Vilkelytė, antra – Viltė Grigutytė, abi torontietės Ntr. iš www.semas.lt

ONTARIO LAND SURVEYOR

TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.P.

40 Burrows Avenue, Toronto, Ontario M9B 4W7

E-mail: tomsenkus@rogers.com

TEL: (416) 237-1893

FAX: (416) 237-0426

HomeLife Realty
Plus Ltd.
2261 Bloor Str. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

NIJOLĖ B. BATES

Tel. (416) **763-5161**
Fax: 416 763-5097

Prašau kreiptis visais namų
pirkimo-pardavimo reikalais.
Patyrimas šioje srityje nuo 1987 m.

DĖKOJU TAU

Gerasis, žmogau, aš tau dėkoju,
Kad būdamas stiprus man suteikė pavėsį.
Kad iš nuovargio nebejaučiau jau kojų,
Paklausei, gal prie stalo atsisėsi?

Kai sunkią naštą nešdamas klajojau,
Lūpas sukepusias lažiau: kur tas vanduo prapuolė?
Nusilpęs vargšas prie namų sustojau...
Dėkoju tau, kad man pasiūlei guolį.

Dėkoju tau, kad pakviete prie stalo:
Ašen sūnus paklydėlis – grįžtu namolio.
Nuo saulės, dulkių jau plaukai pabalo –
Noriu ramiai miegot ant savo guolio.

Tad ačiū tau, žmogau teisingas,
Už tai kad dosnios tavo rankos.
Mažajam broliui taip jos reikalingos.
Nors atjautos ir duonos dar pakanka.

Tačiau žmogus riekelę lauždamas per pusę,
Sodins prie stalo netikėtą svečią.
Mes pailsėsime, saugesni dar būsim,
Kada matysim šypseną svetingą plačią.

ELENA DEKAMINAVIČIENĖ

MIRTIES PRANEŠIMAS

**AŲA
JONAS
KALPOKAS**

mirė 2008 m. rugsėjo 27 d.,
Tampa, FL

Gimė Kvetkuose, Lietuvoje, 1916 m. gruodžio 6 d. 1949 m. gyveno Toronte, o 1961 m. persikėlė į Tampa, FL. Liūdesyje liko žmona Dovilė A. Briedytė-Kalpokiene, dukros Ramona V. ir Sylvia V., vaikaičiai David A. ir Paul Jonas Young bei 6 provaikaičiai, kurie gyvena Georgia, JAV. Velionis buvo jūrų šaulys ir priklausė lietuvių klubams.

ŠEIMA

**AŲA
ADELEI VAIŠVILIENEI**
 mirus,

gilią užuojautą reiškiamo jos dukrai RŪTAI, sūnui GEDIMINUI, seseriai TERESEI, giminėms ir visiems artimiesiems –

*E.L. Rudaičiai
Vytautas Rudaitis ir
Rita Rudaitytė-Renaud*

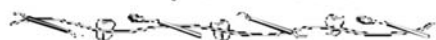

**KESMINAS
ART STUDIO**
PAMINKLAI

- ♦ granitas, bronzos, medis
- ♦ nemokami paminklų projektai, konsultacijos
- ♦ skulptūros (paminklinės ir dekoratyvinės)

Telefonas (905) 510-4707
El.paštas: kkesminas@hotmail.com

DR. STASYS DUBICKAS

DANTŲ GYDYTOJAS

398 Guelph Line, Burlington

(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)

Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")

(905) 333-5553

TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTE - 2373 BLOOR ST.W.

Bloor West Village

DENTAL CARE

Dr. J. Birgiolas

Dr. S. Dubickas

2373 Bloor St. West

Tel. (416) 763-5677

SMITH MONUMENT CO. LTD

(nuo 1919 metų)

- ▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
- ▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
- ▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
- ▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. (416) 769-0674

Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair)
Toronto, Ontario M6N 3P7

Ką žada jaunas mėnulis?

Ką tik baigėsi mėnulio pilnatis. Vyresnio amžiaus, gamtą stebintys žmonės žino, kad kai jaunas mėnulis, tai geras laikas eit grybaut. Bet šis rašinėlis ne apie grybus. Kiek skaitytojų būtų užmetę akį į turinį, jeigu antraštė būtų "Mylėk savo artimą kaip pats save"? Nors tie žodžiai ir jų autorius visiems krikščionims yra gerai žinomi, gan daug skaitytojų būtų tik prabėgę akimis pro antraštę ir nukreipę dėmesį kitur. Toks yra šių dienų pasaulis: žmonių dėmesį reikia pagauti su antrašte, o mano talentas žodžių kalvėje yra labai ribotas.

Noriu į skaitytojus kreiptis lietuviškų Slaugos namų tema. Daugeliui yra žinoma, kad du trečdalius slaugos namų finansavimo padengia Ontario provincijos valdžia ir vieną trečdalį susimoka patys gyventojai. Atrodo, viskas yra savo vietoje ir rūpintis nereikia. Tačiau tikrovė yra šiek tiek kitokia. Slaugos namai turi daug skolų ir kasmet iki šiol turėjo apie \$50,000 nuostolių, neskaitytą susidėvėjimo (depreciation), kuris kasmet siekia daugiau kaip porą šimtų tūkstančių. Piniginius nuostolius

ATLIEKAME visus vidaus ir išorės remonto darbus. Dažome, dedame grindis, plyteles. Mūrinių darbai – plytos, akmuo. Skambinti Vytautui tel. 905 272-2016 arba 647 400-1153 (cell). Vokiškas patyrimas.

JOTVA CONSTRUCTION. Atlieka staliaus, vidaus sienų (dry-wall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, "plumbing" darbus. Skambinti Algiui tel. 905 824-9821 arba 416 882-8531.

padengia žmonių aukos, kurios paskutiniu metu iš mirusiųjų palikimų viršija gyvų žmonių aukas.

Kaip ilgai išsilaikys lietuviški Slaugos namai, jeigu juos remis tik mirštantys? Argi mes gyvi jau nematome prasmės ištiest artimui rankos?

Per paskutinius 6 mėnesius 48 žmonės susimokėjo po šimtą dolerių ir tapo Labdaros fondo nariais, mokančiais nario mokestį. Daugelis iš jų techniškai galėjo vadintis nariais ir nieko nemokėdami, nes toks yra dabar dar galiojantis "by-law" (korporacijos

įstatas), tačiau jie suprato, kad jeigu norime, jog visuomenė remtų Labdaros fondą, mes, nariai, turime ir patys jį remti piniginiu įnašu.

O kad ateityje žmonės, kurie remia Slaugos namus ir jų gyventojus darbais, o ne žodžiais, nenusiviltų, reikia, kad tokių kasmetinį nario mokestį mokančių narių būtų ne 48, bet bent 480. Tai labai nesunkus būdas ne tik ištiesti artimui ranką, bet ir gauti vidinį pasitenkinimą prisidedant prie kilnaus darbo. Ir visa tai yra pigiau negu grybai.

Leonas Radzevičius

DOSNI ŠIRDIS...

GYVENA AMŽINAI

LABDAROS lietuvių slaugos namų gyventojai visuomet šiltai priims jūsų norą pagerinti jų buitį ir bus dėkingi už paskirtas aukas bei palikimus.

SKAMBINTI: 416-232-2112/402

Norintys paaukoti savo laiką savanoriaujant suteiktų gyventojams didelio džiaugsmo.

SKAMBINTI: 416-232-2112/403

ADRESAS: 5 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1

tinklapis: www.labdara.ca; el-paštas: finance@labdara.ca

LABDAROS fondas išrašo pakvitavimus atleidimui nuo pajamų mokesčių

ORTODONTAS

(Orthodontist)

DR. R. KARKA, D.D.S. M.s. Dip. Orth.

2326 Bloor Street West, Suite 200

(Prie Jane gatvės)

416 769-2526

MARLATT FUNERAL HOMES

Marlatt laidotuvių namai jau daug metų teikia aukštos kokybės paslaugas erdviuose patalpose

Mes jaučiamės naudingi galėdami ir toliau teikti paslaugas

HAMILTONO LIETUVIŲ BENDRUOMENEI

615 Main Street East
Hamilton 528-6303

195 King Street West
Dundas 627-7452

**Alan D. Macdonald
Manager**

Miela Mamyte, Močiute,

LIUDA MALINAUSKIENE,

SVEIKINAME Tave

90-tojo gimtadienio proga,
linkime daug, daug sveikatos ir
norime išreikšti padėką už Tavo
rūpestingą meilę, kuri niekada
nebus pamiršta.

ILGIAUSIŲ METŲ!

Vaikai – Algis ir Elfe, Irutė ir Barrie;
vaikaičiai – Rasa ir Kevin, Judita ir Walter,
Rimas ir Briana, Aušra ir Jonas;
provaikaičiai – Kyara, Makana ir Saulius

LITHUANIAN FOLK ART INSTITUTE
INSTITUT D'ART POPULAIRE LITHUANIEN
LIETUVIŲ TAUTODAILĖS INSTITUTAS

**Lietuvių tautodailės instituto
VISUOTINIS NARIŲ SUSIRINKIMAS**

įvyks š.m. spalio 18 d., 12 val.

ALDONOS VAITONIENĖS namuose

96 Anglesey Blvd., Islington, ON

VISI NARIAI BEI RĖMĖJAI KVIEČIAMI DALYVAUTI

ROYAL LEPAGE

Namą ar butą perkant,
parduodant Jums sąžiningai
patarnaus ir patars

DAIVA DALINDA

B.A. broker

Įstaigos – 416-236-1871

Namų – 416-763-7297

Tinklalapis: www.dalindateam.com

NEMOKAMAS ĮKAINAVIMAS. PO 30 METŲ PATIRTIES,
PADĖKOJANT LIETUVIAMS, SPECIALI NUOLAIDA

LITHUANIAN TRANSLATIONS

VERČIU ĮVAIRIUS DOKUMENTUS

- iš anglų į lietuvių ir iš lietuvių į anglų kalbą
- vertimus tvirtinu savo antspaudu ir parašu

DALIA MILMANTAS - 416.237.0568

Akredituota vertėja prie Imigracijos ir pabėgėlių
tarybos (Immigration and Refugee Board)

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LLB.
PACE LAW FIRM

- ♦ asmeninės žalos, atsiradusios ryšium su kūno sužalojimu, išieškojimas
- ♦ imigracija į Kanadą
- ♦ testamentų sudarymas
- ♦ palikimų tvarkymas
- ♦ nekilnojamo turto pirkimas/pardavimas
- ♦ konsultacijos Lietuvos respublikos teisės klausimais

295 The West Mall, 6th Floor, Toronto, ON M9C 4Z4

Tel. 416 236-3060 Fax 416 236-1809

Tinklalapis: www.pacelawfirm.com El. paštas: lawyers@pacelawfirm.com

ŠILUVOS MERGELĖS MARIJOS

400 METŲ JUBILIEJAUS KANADOJE UŽBAIGIMO IŠKILMĖS

2008 m. lapkričio 1 ir 2 dienomis

LAPKRIČIO 1, ŠEŠTADIENĮ, VISŲ ŠVENTŲJŲ DIENĄ –
Prisikėlimo parapijos salėje:

* **3 v.p.p.** – arkiv. **Sigito Tamkevičiaus, SJ**, paskaita “Šiluva praeityje ir šiandien”, apie tikinčiųjų pasipriešinimą priespaudai, pagrindinę spaudą ir dabartinę padėtį Lietuvoje.

* **po paskaitos MENINĘ PROGRAMĄ** atlieka solistas Arūnas Radtkė, pianistė Janina Kuzmaitė, fleitistė Leonie Wall ir akompaniatorė Danguolė Radtkienė. **VAIŠĖS.**

LAPKRIČIO 2, SEKMADIENĮ, VĖLINIŲ DIENĄ Anapilyje:

* **visą dieną** – Šv. Jono lietuvių **kapinių lankymas**

* **visą dieną** – įprastiniai **kapinių lankymo dienos pietūs**
Anapilio salėje

* **3 v.p.p.** – **Mišios** Šiluvos Marijos garbei Lietuvos kankinių šventovėje. Mišias atnašauja **Kauno arkiv. Sigitas Tamkevičius, SJ**, su visais kunigais ir iškilingai uždaro jubiliejinius metus. Mišiose dalyvauja Toronto arkivyskupijos augziliaras **vysk. John Boissonneau**

*PRAŠOME VISUS TAUTIEČIUS VIENINGAI JUNGTIS Į KRISTAUS
MOTINOS GARBEI SKIRTAS IŠKILMES !*

Šiluvos Švč. M. Marijos 400 metų jubiliejaus Kanadoje komitetas

The First Surge

PARODA / EXHIBITION

PIRMOJI BANGA

Kanados lietuvių bendruomenės XX Krašto tarybos Antrosios sesijos proga

**Kanados lietuvių bendruomenės Krašto valdyba ir
Lietuvos respublikos ambasada Kanadoje
maloniai visus kviečia į**

Martyno Mažvydo Nacionalinės bibliotekos paruoštos

parodos “PIRMOJI BANGA” atidarymą

šeštadienį, 2008 m. spalio 25, 5 v.v.

Kanados lietuvių muziejaus-archyvo patalpose
2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario

Paroda nušviečia XIX š. pabaigos - XX š. pradžios Lietuvių emigracijos į Jungtines Amerikos Valstijas istoriją, lietuviškų knygų leidybą bei lietuvių kultūrinę ir visuomeninę veiklą JAV. Paroda bus papildyta rodiniais iš Kanados lietuvių muziejaus-archyvo rinkinių ryšium su lietuvių emigracija į Kanadą ir lietuvių veikla Kanadoje tuo pačiu laikotarpiu.

Paroda veiks iki š.m. lapkričio 23 d.

**Apsilankykite sekmadieniais nuo 10 v.r. iki 3 v.p.p.,
bei kitomis dienomis pagal susitarimą.**

Norintys daugiau informacijos skambinkite 905-566-8755.

PARDUODAMA prez. A. Smetonos valdymo laikų pilna lietuviškų pašto ženklų kolekcija. Kaina \$2,500. Skambinti tel. 905 238-4888.

PRENUMERATORIŲ DĖMESIUI. Sekite savo prenumeratos baigimosi datą, kuri yra pažymėta ant laikraščio lipdės su jūsų adresu. Nelaukite priminimo – laiku ją atnaujinkite. Tuo sutaupysite administracijos laiką ir pašto išlaidas.

TORONTONT

Anapilio žinios

• Lietuvoje yra miręs a.a. Justinas Puodžiūnas, brolis mūsų parapijiečio Vytauto Puodžiūno.

• Šiluvos M. Marijos jubiliejaus Kanadoje iškilmingas uždarymas bus lapkričio 1 ir 2 dienomis. Lapkričio 1, šeštadienį, 3 v.p.p. Prisikėlimo parapijos salėje bus arkiv. Sigito Tamkevičiaus paskaita, progai pritaikyta meninė programa ir vaišės. Lapkričio 2, sekmadienį, Kapinių lankymo dieną, 3 v.p.p. Lietuvos kankinių šventovėje arkivyskupas su visais suvažiaavusiais kunigais, dalyvaujant Toronto augziliarui vysk. John Boissonneau, atnašaus Šiluvos Marijos garbei Mišias, pasakys pamokslą ir iškilmingai uždarys Kanadoje Šiluvos Mergelės Marijos jubiliejinius metus. Ta proga bus prisiminti ir mūsų mirusieji.

• Ryšium su Šiluvos M. Marijos jubiliejaus užbaigimu lapkričio 1 ir 2 dienomis, tą savaitgalį Mišios Delhi Šv. Kazimiero šventovėje bus lapkričio 2, sekmadienį, 10 v.r., ir Wasaga Beach Gerojo Ganytojo šventovėje lapkričio 2, sekmadienį, 10.30 v.r.

• Lapkričio 2, sekmadienį, Kapinių lankymo dienos proga mūsų KLKM draugijos skyrius rengia *Rudens spalvų šventės parodą* Anapilio parodų salėje. Parodos atidarymas bus po 9.30 v.r. Mišių. Parodoje dalyvauja su savo kūriniais: Stasys Kėkštas (akvarelės) ir Rima Mačikūnaitė (brangakmeninės puošmenos). Visi kviečiami parodą aplankyti.

• Pasiruošimo pamokoms Sutvirtinimo ir Pirmosios Komunijos sakramentams, kurie bus teikiami 2009 m., prašome registruotis sekmadieniais zakristijoje arba kitu metu skambinti į kleboniją tel. 905 277-4320. Sutvirtinimo sakramento pasiruošimui priimami nuo 12 m. amžiaus, o Pirmosios Komunijos pasiruošimui – nuo 7 m. amžiaus.

• Šiluvos Marijos jubiliejaus Kanadoje išlaidoms padengti aukos teberenkamos per ištikus jubiliejinius metus. Jeiigu atsiras likutis, jis bus persiųstas Kauno arkivyskupijai Šiluvos šventovės reikalams.

• Anapilio knygyne galima įsigyti naujai gautą kun. P. Bariaus, OFM, pamokslų rinkinį *Meilei to negana*.

• Paramos prašo vaikučių savaitraštis *Kregždutė*. Tai visos Lietuvos mažiesiems skirtas krikščioniškos ir tautinės dvasios laikraštėlis. Redakcijos adresas: J. Biliūno gatvė 20-15, LT4930 Anykščiai, Lietuva. Aukoti galima per mūsų parapiją.

• Mišios spalio 19, sekmadienį: 9.30 v.r. už a.a. Edvardą, Aleksandrą ir Juozą Valeškas; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje, spalio 19, sekmadienį, 2 v.p.p. už a.a. Mariją ir Joną Senkus; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje, spalio 18, šeštadienį, 3 v.p.p. už a.a. Stasį ir Rožę Augustinavičius.

Amerikos lietuvių fondas parėmė *Tėviškės žiburių* leidybą \$3,500 (JAV) auka. Už šią stambią paramą savaitraščio leidėjai nuoširdžiai dėkoja.

Prisikėlimo parapijos žinios

• Praeitą sekmadienį 10.45 v.r. Mišias aukojo ir pamokslą pasakė lietuvių pranciškonų Šv. Kazimiero provincijos provincijolas kun. Astijus Kungys, OFM. 3 v.p.p. jis aplankė Londono Šiluvos parapijos parapijiečius ir aukojo Mišias. Tą dieną parapijos klebonas kun. A. Simanavičius, OFM, vienuolyno viršininkas kun. Jonas Šileika, OFM, ir Lietuvos vyskupų konferencijos atstovas užsienio lietuvių sielovadais prel. E. Putrimas, dalyvavo Ročesterio, NY, lietuvių Šv. Jurgio parapijos 100 metų sukakties šventėje.

• Šiluvos Mergelės Marijos 400 m. jubiliejaus Kanadoje užbaigimo iškilmių tvarka: lapkričio 1 d., 3 v.p.p. Kauno metro polito arkivysk. Sigito Tamkevičiaus, SJ, paskaita *Šiluva praityje ir šiandien* Prisikėlimo parapijos salėje su programa ir vaišėmis; lapkričio 2 d. arkivyskupas aukos Mišias šioj parapijoje 10.45 v.r. ir pasakys pamokslą, o 3 v.p.p. aukos Mišias Lietuvos kankinių šventovėj ir oficialiai uždarys Šiluvos sukaktuvinius metus Kanadoje.

• Santuokos sakramentą priėmė Indrė Valadkaitė su Peter Paz.

• Parapijos metinė vakarienė vyks šį šeštadienį. Pradžią su užkandėliais ir gėrimais 5 v.p.p., 6 v.v. meninė programa ir vakarienė. Norintys dalyvauti, prašom skambinti J. Vingelienei (416 233-8108) ir pasitikrinti, ar yra dar vietų.

• Parapijos rudeninis varotų daiktų ir drabužių išpardavimas, kurį rengia parapijos tarybos labdaros sekcija, vyks spalio 24-25 d.d. Penktadienį, spalio 24, nuo 10 v.r. iki 8 v.v., o šeštadienį nuo 9 v.r. iki 12 v.d. Daiktus prašo atvežti iki spalio 22 d.; prašo vyrų talkos spalio 21 d., 9 v.r. Taip pat prašo namuose keptų pyragų. Visais išpardavimo reikalais skambinti dr. J. Čuplinskienei, 416 533-7425, B. Čepaitienei, 416 621-4323, D. Nausėdienei, 416 231-1423 ir D. Rocca, 905 820-3088.

• Lietuvoje mirė a.a. Albin Bernotienė, Kazimieros Žabienės sesuo, ir a.a. Genovaitė Zarembaitė, kun. Leono Zarembos, SJ, Marijos Pranaitienės ir Aldonos Zarembaitės sesuo.

• Pakrikštyti: Emily Anne, Kristinos (Markovskaja) ir Bryan Cresencia dukrelė ir Gabriel Alexander, Kelly ir James Cresencia sūnus.

• Sutvirtinimo sakramentui pasiruošimo pamokos prasidės šį sekmadienį. Visus Sutvirtinimo sakramento reikalus koordinuoja ir tvarko Aldona Bubulienė, 416 236-1236.

• Mišios sekmadienį, spalio 19: 8 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius; 9 v.r. už a.a. Laimą Ratavičiūtę; 10.45 v.r. už a.a. Ireną Ignaitienę, už a.a. Aldoną Rusinienę-Pranevičienę – 1 met. ir už a.a. Juozą Petkūną; 12.15 v.d. už Liuių šeimos mirusius.

Maironio mokyklos žinios

• Tėveliai dar nesugrąžinę užpildytų blankų dėl dalyvavimo Maironio mokyklos chore yra prašomi tai padaryti.

• Spalio 18 d. vėl grįžtame į mokyklą. **Živilė**

Išganytojo parapijos žinios

• Sekmadienį, 9.30 v.r. pamaldas ves Paulius Kravecias. Pamaldų metu vyks sekmadienio mokyklos tikybos pamokos vaikučiams.

• Spalio 25, šeštadienį, 1 v.p.p. šventovės patalpose vyks konfirmantų pamoka.

• Spalio 26, sekmadienį, 9.30 v.r. parapijos Padėkos ir Reformacijos šventės pamaldos, po kurių Lietuvių Namų patalpose įvyks Moterų draugijos ruošiami padėkos pietūs. Bilietus platina Ana Langienė, 416 233-0511.

Lietuvių Namų žinios

• LN valdybos posėdis – spalio 28 d., 7 v.v. Lietuvių Namų seklyčioje.

• Kiekvieną sekmadienį LN svetainėje nuo 11 v.r. iki 2 v.p.p. vyksta tradiciniai pietūs. Visiems yra galimybė skaniai pavalgyti didelio pasirinkimo lietuviškų patiekalų, pabendrauti, pasinaudoti šalia esančio baro paslaugomis.

• Spalio 18 d. rengiamas tradicinis LN metinis balius. Koncertuos popmuzikos žvaigždė R. Dambrauskas. Bilietų dar galima įsigyti LN raštinėje.

• Bare “Lokys” galima stebėti įvairias tiesiogines Lietuvos televizijos transliacijas. Dėl platesnės informacijos, programų tvarkaraščio ir laiko prašome skambinti į LN raštinę, tel. 416 532-3311, arba į barą, tel. 416 534-8214.

• LN ieško tautojų, galinčių dirbti nepilnu laiku renginių metu, ir virėjų. Kreiptis į vedėją, tel. 416 532-3311.

• Spalio 26, sekmadienį, 1.30 v.p.p., LN seklyčioje bus rodomas latvių režisieriaus Edvins Snore dokumentinis filmas *The Soviet Story*. Filmas anglų kalba su lietuviškais įrašais. Rodomas Ukrainos badmetis 1933 metais, Molotovo-Ribbentropo paktas, po kurio okupuotos Baltijos valstybės ir pradėtas II Pasaulinis karas.

• Lapkričio 16, sekmadienį, 3 v.p.p., estrados solisto Vytauto Šiškausko koncertas. **VK**

Slaugos namų žinios

• Pagerbdamos mirusius, a.a. Birutę Poškienę B. Butrimienė aukojo \$50, M. Butrimienė \$100 ir B. Poškienės šeima paaukojo mėnesio nuomos likutį – \$1,566.48; a.a. Juliją Koperskienę, užjausdama šeimą A. Žvirblienė aukojo \$100 ir užjausdami Rimą ir Audrę, pagerbdami a.a. Praną Sakalą, I. V. Liškauskai aukojo \$30. Labdaros fondas nuoširdžiai dėkoja visų gyventojų vardu už jų dosnumą.

Labdaros fondo žinios

• Labdaros fondo valdyba patvirtino specialų komitetą lėšoms Slaugos namų paramai rinkti. Komiteto kopirmininkės Angelė Abromaitytė ir Giedra Paulionienė rugsėjo 25 d. vedė pirmą susirinkimą, kuriame buvo nustatytos pradinės gairės. Taip pat buvo susitakta su Šeimų taryba (“Family Council”) ir Slaugos namų savanorių grupe. Lėšų telkimo projektas ir šio komiteto narių sudėtis netrukus bus paskelbta. Raginame įstoti į Labdaros fondą, tapti jo nariu-re. Narystės blankus galima gauti Slaugos namų raštinėje. Kitas Labdaros fondo valdybos posėdis bus spalio 29 d., 7 v.v., Slaugos namuose. **GP**

MONTREALQUE

Aušros Vartų parapija

“Nidos” žvejų klubas rengia tradicinę rudens šventę “Octoberfest” Aušros Vartų parapijos salėje lapkričio 2 d. Bus šilti pietūs, loterija, veiks baras, o Jonas Rimeikis palinksmins visus akordeono muzika. Įėjimas – \$15.

Aušros Vartų parapijos pietūs ruošiami lapkričio 9 d. Šeiminkaus Petras Paulauskas su talkininkais. Šeiminkaus prašomos iškepti pyragų, o parapijiečiai – laimikių loterijai. Auka suaugusiems \$25, choristams \$15, vaikams įėjimas nemokamas.

A.a. Petras Gaputis, 98 m. amžiaus, mirė spalio 9 d. Rožinis buvo kalbamas Aušros Vartų šventovėje spalio 11 d. Po gedulinių Mišių Lietuvos kankinių šventovėje, Mississauga, ON, velionis palaidotas Šv. Jono lietuvių kapinėse. Liūdi brolis Kazys su žmona Vilma, Kostas su žmona Eugenija, brolvaikiai Andrius, Paulius, Daiva, Juzė (Lietuvoje) ir Rūta (Anglijoje). Broliai Juozas, Adolius ir Vladas mirė Lietuvoje, sesuo Monika Kanadoje ir Elena Anglijoje. **DS**

Šv. Kazimiero parapija

Šv. Onos draugijos pirmininkė Helen Kurylienė praneša, kad draugijos kavutė ir susirinkimas įvyks lapkričio mėn. pradžioje po šv. Mišių.

Šv. Elzbietos atilaidai ir draugijos pietūs – sekmadienį, lapkričio 16, po šv. Mišių. **VL**

Ruošiamo Montrealio lietuvių choro kalėdinę plokštelę! Mišrus muzikos vienetas, sudaromas iš suaugusių ir vaikų dainininkų, šiuo metu repetuoja ruošdamas išleisti naują kalėdinę kompaktinę plokštelę, pavadintą *Adeste Fideles*. Plokštelė bus išleista Aleksandro Stankevičiaus Coffragants patalpose ir studijoje. Užsisakyti ją pas Andrėją Celtoriūtę tel. 514 690-4427 arba el.paštu celtorius@yahoo.com. **Ntr. VB**

ADAMONIS CASTELLI INSURANCES
LABRECQUE, BROUILLETTE, CASTELLI INC.
1001 SHERBROOKE ST.E., SUITE 555, MONTREAL, QUE. H2L 1L3
TEL: 514-286-1985 FAX: 514-286-1981
Joana Adamonis A.I.B. Petras Adamonis C.I.B.

LITAS *Montrealio lietuvių kredito unija*

1475, rue De Sève, Montréal (Québec H4E 2A8)

Tel.: (514) 766-5827 FAX: (514) 766-1349

TŽ tinklalapyje www.tevzib.com rasite vietinės veiklos kalendorių ir daug kitos informacijos.

Bilietai į Lietuvą

spalio 1, 2008 – balandžio 30, 2009

\$675 +

oro uosto mokesčiai apie \$300
Finnair avialinijos,
Toronto – Vilnius per Helsinkį

Taip pat bilietai kitomis oro linijomis ir į kitas šalis

Skambinkite Gabrielei Pabrėžaitėi-Flores

O.b Orav Travel Inc.

5700 Yonge Street at Finch
Toronto – Ontario M2M 4K2

416-221-3113

Toll free 1-800 361-9487

Fax 416-221-4885

gabriele@bdt.ca ONT REG. 03228277

BDTWorldTravel

KELIONIŲ DRAUDIMĄ parūpinu keliaujantiems į užsienį ir atvykstantiems į Kanadą. Skambinti Mariui Rusinui tel. 416 588-2808 (ext. 26) dienos metu.

PUNIA

CONSTRUCTION LTD.

REMONTAI

vidaus ir išorės; 15-os metų patyrimas; profesionalus, kokybiškas darbo atlikimas.

Perkant ar parduodant namą verta paskambinti

ALVYDUI GRIGUČIUI

cell: (416) 560-0122

namų: (905) 848-9628